

Institut za građevinarstvo "IG" d.o.o. Banja Luka

**PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA
VODAMA ZA OBLASNI RIJEČNI SLIV
(DISTRIKT) RIJEKE TREBIŠNJICE
REPUBLIKE SRPSKE**

INVESTITOR: JAVNA USTANOVA „VODE SRPSKE“ BIJELJINA

NOSILAC IZRADE: INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO „IG“ doo, BANJA LUKA

januar, 2021. godine

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38

Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karadorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

PREDMET	PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNI RIJEČNI SLIV (DISTRIKT) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SPRSKE
NARUČILAC	JAVNA USTANOVA „VODE SRPSKE“ BIJELJINA
NOSILAC IZRADE	Institut za građevinarstvo „IG“, Banja Luka
BROJ PROTOKOLA	IZ-IGBL-IN-EK – 4344/20
RADNI TIM	Milka Mijatović, master građevinarstva Dragana Kuzmanović, master pr. planer Siniša Cukut, diplomirani inženjer tehnologije Snježana Savić, diplomirani pr. Planer Ranka Pušić, diplomirani biolog Dragana Gluhović, master inž. geol.

DIREKTOR

Doc. dr Nebojša Knežević

SADRŽAJ

1. KLJUČNE POSTAVKE	4
1.1. ZAKONODAVSTVO I STRATEŠKI PLANSKI DOKUMENTI U REPUBLICI SRPSKOJ VEZANI ZA SEKTOR VODA.	4
1.2. DIREKTIVA 2000/60/EC (OKVIRNA DIREKTIVA O VODAMA)	4
1.3. PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	5
2. ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	7
2.1. ZAGAĐENJA POVRŠINSKIH VODA ORGANSKIM SUPSTANCAMA.....	7
2.2. ZAGAĐENJA POVRŠINSKIH VODA NUTRIJENTIMA.....	12
2.3. ZAGAĐENJA POVRŠINSKIH VODA HAZARDNIM SUPSTANCAMA.....	14
2.4. HIDROMORFOLOŠKE PROMJENE VODNIH TIJELA POVRŠINSKIH VODA.....	15
2.5. PROMJENE KVANTITETA PODZEMNIH VODA.....	17
2.6. PROMJENE KVALITETA PODZEMNIH VODA.....	17
2.7. UTICAJ KLIMATSKIH PROMJENA.....	18
2.8. NEDOVOLJAN POVRAT TROŠKOVA VODNIH USLUGA.....	19
3. POTENCIJALNO ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE.....	21
3.1. NEREGULISANO ODLAGANJE ČVRSTOG I RUDARSKOG OTPADA	21
3.2. UPRAVLJANJE POTREBAMA ZA VODOM.....	22
3.3. KVALITATIVNI I KVANTITATIVNI ASPEKTI SEDIMENTA.....	25
3.4. INVAZIVNE STRANE VRSTE FLORE I FAUNE	26
4. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	27
4.1. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU ZAGAĐENJA POVRŠINSKIH VODA ORGANSKIM SUPSTANCAMA.....	27
4.2. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU ZAGAĐENJA POVRŠINSKIH VODA NUTRIJENTIMA	27
4.3. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU ZAGAĐENJA POVRŠINSKIH VODA HAZARDNIH SUPSTANCAMA	28
4.4. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU HIDROMORFOLOŠKIH PROMJENA VODNOG TIJELA POVRŠINSKIH VODA....	28
4.5. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU PROMJENE KVALITETA PODZEMNIH VODA	29
4.6. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU PROMJENE KVANTITETA PODZEMNIH VODA	30
4.7. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU VODOPRIVREDNIH I ENERGETSKIH CILJEVA	30
4.8. CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU NEDOVOLJNOG POVRATA TROŠKOVA VODNIH USLUGA.....	31
4.9 CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE U POGLEDU KULTUROLOŠKIH CILJEVA	31
5. PLAN UČEŠĆA JAVNOSTI.....	32
6. ZAKLJUČAK ZA OBLASNI RIJEČNI SLIV (DISTRIKT) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	36
7. LITERATURA	37
8. PRILOZI	38
8.1. PRILOG 1. STRUČNA RASPRAVA-KONSULTOVANJE JAVNOSTI	39
8.2. PRILOG 2. STRUČNA RASPRAVA-KONSULTOVANJE JAVNOSTI - ORIGINALNI DOPISI, OGLASI, MAIL-OVI.....	42
8.3. PRILOG 3. KARTE	63

Spisak tabela:

<i>Tabela 1. Ključni ciljevi Okvirne direktive o vodama</i>	<i>4</i>
<i>Tabela 2. Značajna pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske.....</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 3 Značajni izvori zagađenja organskim supstancama.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 4 Značajni izvori zagađenja nutrijentima</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 5 Značajni izvori zagađenja hazardnim supstancama</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 6 Pregled izvora pritiska usljed hidromorfoloških promjena</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 7 Pregled izdatih koncesija po oblastima u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 8 Pregled zahvata podzemnih voda po Gradovima i Opštinama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 9 Površine u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske koje se koriste za navodnjavanje</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 10 Površine u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske koje se koriste za navodnjavanje</i>	<i>25</i>

Spisak karata u prilogima:

<i>Karta broj 1. Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice na teritoriji Republike Srpske</i>
<i>Karta broj 2. Reljef, Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice na teritoriji Republike Srpske</i>
<i>Karta broj 3. Podzemna i površinska vodna tijela, Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice na teritoriji Republike Srpske</i>

1. KLJUČNE POSTAVKE

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske treba da bude pripremljen u skladu sa:

- Ustavnim okvirom,
- Zakonodavstvom i strateškim planskim dokumentima vezanim za sektor voda u Republici Srpskoj,
- Direktivom 2000/60/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2000. godine, o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirnom direktivom o vodama),
- Priprema Plana upravljanja od nadležnih organa Republike Srpske svakako će cijeniti i međudržavnu ili međunarodnu komponentu koja bude prisutna prilikom razmatranja pojedinih pitanja integralnog upravljanja vodama.

1.1. Zakonodavstvo i strateški planski dokumenti u Republici Srpskoj vezani za sektor voda

U cilju izrade Plana upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske neophodno je da se plan pripremi u skladu sa:

- Zakonom o vodama Republike Srpske („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 50/06, 92/09, 121/12 i 74/17);
- Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 35/07);
- Strategijom integralnog upravljanja vodama Republike Srpske 2015-2024 („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 17/16);
- Planom upravljanja oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske (2018-2021) („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 14/18);
- Direktivom 2000/60/EC (Okvirnom direktivom o vodama) koja uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike voda i
- Ekonomskom politikom Vlade Republike Srpske.

1.2. Direktiva 2000/60/EC (Okvirna direktiva o vodama)

Direktiva 2000/60/EC je najvažniji dio EU zakonodavstva vezan za sektor voda i upravljanje vodnim resursima, koja zahtijeva da sve članice Evropske unije treba da dostignu i održe dobar status svih vodnih tijela. Ključni ciljevi Okvirne direktive se daju u narednoj tabeli.

Tabela 1. Ključni ciljevi Okvirne direktive o vodama

POVRŠINSKE VODE	PODZEMNE VODE
1. Dostizanje – održavanje dobrog statusa	1. Dostizanje – održavanje dobrog statusa
2. Sprečavanje pogoršanja trenutnog statusa (ukoliko je vodno tijelo ocjenjeno kao tijelo sa visokim statusom, onda se taj status mora	2. Sprečavanje pogoršanja trenutnog statusa

POVRŠINSKE VODE	PODZEMNE VODE
održati nezavisno od činjenice što je glavni cilj EU ODV dostizanje dobrog statusa)	
3. Smanjenje zagađenja prioritetnim supstancama i sprečavanje ispuštanja prioritetnih hazardnih supstanci	3. Sprečavanje ili ograničavanje ispuštanja zagađenja u podzemna vodna tijela
4. Ispunjavanje ciljeva i standarda vezanih za zaštićena područja	4. Implementacija mjera neophodnih za sprječavanje pojave negativnog trenda i značajnog prirasta koncentracije zagađivača
5. Dostizanje dobrog ekološkog potencijala za značajno izmjenjena i/ili vještačka vodna tijela	5. Ispunjavanje ciljeva i standarda za zaštićena područja (pojedina vodna tijela u zaštićenim područjima imaju dodatne ciljeve koji su definisani drugim EU direktivama)

(Izvor: Nacrt Plana Upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, Značajna pitanja upravljanja)

Direktiva 2000/60/EC je uspostavila uslov za EU države članice da implementiraju set mjera (do 2015. godine ili najkasnije do 2027. godine) u smislu dostizanja sljedećih ciljeva:

- dobar ekološki i hemijski status za sva tijela površinskih voda,
- dobar ekološki potencijal i hemijski status za jako izmjenjena i vještačka vodna tijela i
- dobar hemijski i kvantitativni status za sva tijela podzemnih voda.

1.3. Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, ima ukupnu površinu od 4058 km² i nalazi se na samom jugo – istoku BiH, Republike Srpske. Od toga površina, koja pripada slivu Trebišnjice iznosi 1980 km², a slivu rijeke Neretve 2078 km². Ovo je dio teritorije Republike Srpske koji pripada mediteranskom slivu, dok ostatak njene teritorije pripada slivu Crnog mora.

Ovo područje čine masivne visoke planine, kraška polja i prostor duboko usječenih kanjona vodotoka gornjeg toka rijeke Neretve, Bregave, Radmilje, Trebišnjice i Zalomke.

U toku izrade Plana upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske pripremljen je i poseban dokument koji je obradio „Značajna pitanja“.

Značajna pitanja su identifikovana posebno za tijela površinskih voda, a posebno za tijela podzemnih voda kao što je i prikazano u narednoj tabeli.

Tabela 2. Značajna pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

POVRŠINSKE VODE	PODZEMNE VODE
Zagađenje organiskim supstancama	Promjene kvaliteta podzemnih voda
Zagađenje nutrijentima	Promjene kvantiteta podzemnih voda
Zagađenje opasnim supstancama	Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga
Hidromorfološke promjene	

(Izvor: Plan Upravljanja oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske,)

Granice Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice na području teritorije Republike Srpske utvrđen je Odlukom o utvrđivanju granica oblasnih riječnih slivova (distrikta) i slivova na teritoriji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br.98/06).

Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske obuhvata prostor opština Berkovići, Bileća, Ljubinje, Nevesinje, Trebinje, Istočni Mostar, Gacko i Kalinovik.

Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske čini 13 vodotoka u slivu rijeke Trebišnjice i 34 vodotoka u slivu rijeke Neretve. Vodotoci u slivu rijeke Trebišnjice su: Trebišnjica, Oko (Mokro polje), Sušica, Brova, Bukov potok, Obod, Ključka rijeka (Stepenski potok), Mušnica, Jasenička rijeka, Ulinjska rijeka, Gračanica, Rajića potok i Trnovac.

Vodotoci u slivu rijeke Neretve su: Neretva, Igrašćica, Grebenac, Klištica, Jezernica – Gvozdanica, Likač, Jezernica – Graiseljička rijeka, Tratinac, Vrhovljanska rijeka, Duboki potok, Brijestov potok, Živašnica, Kamenice, Kargijev do, Novaci – Jamlik, Alagovac, Rorimski potok, Bregava, Suhavić, Opačica, Vriječka, Radmilja, Jablan voda, Zmijski potok, Zalomka, Tanjevski potok, Zovidolka, Draženka, Bogo do, Šumski potok, Surduć, Kunjak, Jugovički potok i Košara.

2. ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA U OBLASNOM RIJEČNOM SLIVU (DISTRIKTU) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE

2.1. Zagađenja površinskih voda organskim supstancama

Metodologija za identifikaciju značajnih izvora zagađenja u slivu rijeke Trebišnjice zasniiva se na EU direktivama – primarno 91/271/EK Direktivi o tretmanu komunalnih otpadnih voda i Direktivi o industrijskim emisijama (2010/75/EK).

Organsko zagađenje površinskih voda potiče od ispuštenih neprečišćenih ili djelimično prečišćenih komunalnih otpadnih voda iz domaćinstava, industrijskih otpadnih voda, kao i otpadnih voda drugih zagađivača u površinske vode.

U Republici Srpskoj manje od 5% stanovništva priključenog na kanalizacione sisteme ima odgovarajući tretman otpadnih voda, a u 18% opštinskih centara postoji neka vrsta tretmana kojom nisu ispunjeni zahtjevi važećih propisa. Razvoj kanalizacione infrastrukture i sanitacije naselja Republike Srpske nije u skladu sa razvojem sistema za snabdijevanje naselja vodom za piće. Taj raskorak se ogleda u značajno nižem stepenu razvoja sanitacije naselja. Izgradnjom savremenih vodovoda, naglo se povećavaju količine otpadnih voda, a pošto se paralelno sa tim ne grade savremeni kanalizacioni sistemi i postorjenja za prečišćavanje otpadnih voda, naselja su direktno izložena negativnom uticaju otpadnih voda.

Netretirane otpadne vode se nerijetko izlivaju iz improvizovanih septičkih jama ili iz izliva u okruženju, ugrožavajući zdravlje ljudi.

Prema „Planu upravljanja oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske 2018-2021.“ može se konstatovati da 81% centara JLS (jedinica lokalne samouprave) u Republici Srpskoj ima izgrađen kanalizacioni sistem, sa različitim stepenom obuhvata, dok procenat prosječne priključenosti stanovništva na kanalizacione sisteme u Republici Srpskoj iznosi oko 36%.

Razvoj kanalizacione infarstrukture i sanitacije naselja na području Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice, znatno zaostaju iza snabdjevanja naselja vodom. Taj raskorak se loše odražava na stanje sanitacije naselja. Izgradnjom vodovoda naglo se povećavaju količine otpadnih voda, a pošto se paralelno sa tim ne rade odgovarajući kanalizacioni sistemi, javlja se veliki problem deponovnja otpadne vode. Kanalizaciju (za sada) ne posjeduju: Berkovići i Istočni Mostar, dok su u ostalim urbanim naseljima uglavnom pokriveni užim gradskim centrima, odnosno urbane površine sa kojih se otpadne vode mogu gravitaciono disponirati ka recipijentu/postrojenju za prečišćavanje.

Problemi santicije naselja postoje iz više razloga¹:

- kanalizacija je najčešće izgrađena samo u centralnim dijelovima gradova, dok su prigradska i periferna naselja oslonjeni samo na septičke jame;
- veliki problemi sa kapacitetima kolektora zbog navedenih parcijalnih rješenja;
- česti su mješoviti, nedovoljno dimenzionisani, kanalizacioni sistemi, koji kasnije postaju nepogodni za realizaciju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), te se moraju temeljito prerađivati;
- kanalizacija za kišne vode, po pravilu kasni u odnosu na kanalizaciju za otpadne vode naselja, priličivanjem oluka i drugih kišnih odvodnika na kanalizaciju za otpadne vode ona se spontano prevodi u kanalizaciju opšteg-mješovitnog tipa, koja zbog toga radi u hidraulički vrlo nepovoljnim uslovima pri padavinama većih intenziteta, sa izlivanjem kanalizacionih sadržaja po naselju, sa ozbiljnim opasnostima od pojave epidemija hidričnog porijekla, ali sa onemogućavanjem efikasnog rada PPOV;
- u naseljima u kojima postoji kišna kanalizacija nemarom i nepažnjom ista je dovedena u loše stanje (zapušteni kolektori);
- u karstnim uslovima kao prijemnici otpadnih voda se često koriste ponori, povremeni vodotoci, vrtače, što dovodi do zagađenja karstnih hidrografskih sistema, pa i do ugrožavanja izvorišta voda;
- kanalizacije se tertiraju kao sistemi „nižeg reda“, te se brzo zapuštaju;
- nedovršeni sistemi kanalizacije koji nemaju sisteme za prečišćavanje otpadnih voda, već se otpadne vode ispuštaju na većem broju izliva, neposredno u vodotoke.

Savremeno postojenje za prečišćavanje otpadnih voda u obuhvatu Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, ima samo Grad Trebinje i Opština Bileća.

Na području Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, adekvatnim prečišćavanjem je obuhvaćeno oko 20000 EC ili oko 26% stanovništva, što je za prilike u okruženju veoma dobar pokazatelj.

Osnovne karakteristike postrojenja u Trebinju su:

- ukupni kapacitet 30000 EC (u pogonui 16000 EC);
- izgrađen prije rata, njegova rekonstrukcija je završena 2020. godine i trenutno je u testnom radu.

Osnovne karakteristike postrojenja u Bileći su:

- izgrađeno 2011. godine, prema SBR tehnologiji uz dodatni tercijarni tretman, a sve u cilju zaštite Bilećkog jezera (višestruka namjena);
- sastoji se od primarnog, mehaničkog tretmana, sekundarnog, biološkog kao i tercijarnog tretmana;
- postrojenje je predviđeno za faznu izgradnju i proširenje zavisno od dinamike izgradnje kanalizacione mreže koja trenutno pokriva oko 35% površine urbanog područja grada Bileće.

¹ Strategija integralnog upravljanja vodama Republike Srpske 2015-2024 („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/16);

Na području Oblasnog riječnog sliva (distrikt) rijeke Trebišnjice industrijski pogoni su imali svoja postrojenja, koja su vršila predtretmane otpadnih voda. Ta postrojenja su imali tvornica alata Trebinje, Bilećanka i Kovnica iz Bileće i rudnik i teremolektrana Gacko, što su najznačajniji provredni kapaciteti.

Industrijska proizvodnja koristi vodu za različite potrebe i pri tome je najčešće zagađuje. Troškovi zahvatanja vode su u stalnom, a troškovi zaštite vode su u još bržem porastu. Zagađenje sa odlagališta čvrstog otpada (deponija) se prati preko većeg broja materija koje zagađuju vode i koje se mogu pojaviti u vodama nizvodno od lokacija deponija, uključujući prioritetne i prioritetno opasne materije. Na teritoriji su locirane deponije za odlaganje komunalnog otpada i „divlje deponije“ čvrstog otpada.

Biorazgradive organske materije, prisutne u netretiranim ili djelimično tretiranim otpadnim vodama, koje se ispuštaju u vodna tijela površinskih voda, negativno utiču na kvalitet površinskih voda, prvenstveno narušavajući kiseonični režim. Ova pojava direktno ugrožava opstanak akvatične flore i faune, tako što nizvodno od tačke ispuštanja otpadnih voda, dolazi do aerobne biohemijske razgradnje organske materije, koja se odvija uz pomoć mikroorganizama koji koriste kiseonik iz vode. Smanjenje koncentracije kiseonika u vodi može ozbiljno da izazove oštećenja ili čak ugrozi život vodenih organizama.

Osnovni problem koji prati deponovanje otpada je stvaranje i izbijanje otpadnih zagađenih voda i ispuštanje otpadnih gasova. Procjedne vode sa deponija, zbog svoje velike ukupne zagađenosti, a prije svega zbog svog visokog organskog zagađenja, predstavljaju značajan ekološki problem.

Procjedne vode sa deponija nastaju procijeđivanjem površinskih voda kroz tijelo deponije prilikom čega dolazi do ekstrakcije rastvorljivih, koloidnih i suspendovanih materija. Drugim riječima, procjedna voda iz deponije je zagađena tečnost, koja se procjedila kroz slojeve odloženog otpada i pri tome primila u sebe velike količine zagađujućih supstanci uključujući i proizvode hemijskih i biohemijskih reakcija koje se odvijaju u tijelu deponije. Procjedne vode se sastoje od tečnosti, koje u tijelo deponije ulaze izvana, odnosno od padavina, infiltrirane podzemne vode, kao i vode sadržane u samom otpadu.

Procjedne vode sadrže sve supstance koje se nalaze u otpadu, a koje su rastvorljive u vodi, kao i produkte transformacije određenih organskih komponenti otpada iz deponije.

Procjedne vode sa deponija komunalnog otpada uglavnom sadrže sljedeće primjese:

- **organska zagađenja:** izražena preko nespecifičnih parametara BPK₅, HPK i TOC;
- **jedinjenja azota:** u organski vezanom obliku i u obliku amonijaka: predstavlja najveći procenat rastvorljivog azota u procjednim deponijskim vodama i nastaju pri biorazgradnji prisutnih organskih materija. Azot u nitratnom obliku se troši u anaerobnim uslovima i zato je prisutan u niskim koncentracijama. Nitratni joni su vrlo mobilni;
- **jedinjenja fosfora:** uključena su u mnoge fizičke, hemijske i mikrobiološke transformacije. Specije fosfora se najčešće koriste u mikrobiološkim procesima, kompleksiranju i rastvaranju. Rastvorljivost im zavisi od pH – vrijednosti i u procjednim vodama su prisutni u malim koncentracijama;

- **teški metali:** u većini filtrata iz komunalnih deponija se javljaju određene koncentracije sljedećih teških metala: Al, As, Cu, Ba, Fe, Zn, Cd, Co, Ag, Pb i Hg;
- **katjoni:** najčešći kationi koji se javljaju u procjednim vodama su: Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} . Reagaju jedni sa drugima i sa katjonima u kompleksima iz otpada, stvarajući komplekse;
- **anjoni:** Cl^- , SO_4^{2-} , S^{2-} i HCO_3^- se samo djelimično transformišu. Sulfat se desorbuje radi povećanja pH, a nakon desorpcije se taloži. Sulfidi i karbonati se vežu za metale ili gasove poput SO_2 i CO_2 ;
- **hlorisani ugljovodonici i pesticidi;**
- **specifične organske supstance:** aromatski ugljovodonici, fenoli, hlorsana alifatska jedinjenja, koja se nalaze obično u tragovima.

Na sastav procjedne vode posebno bitno utiče starost deponije. Sa starenjem deponije koncentracija organskih materija više opada nego koncentracije neorganskih, jer se one razgrađuju i ispiraju, dok se neorganski materije samo ispiraju.

Osnovni indikator organskog zagađenja je biohemijska potrošnja kiseonika (BPK_5), koja predstavlja količinu rastvorenog kiseonika potrebnog aerobnim organizmima da razgrade organske materije u periodu od 5 dana.

Rezultati sistemskog praćenja kvaliteta voda jasno ukazuju da organsko zagađenje predstavlja problem za određen broj vodnih tijela površinskih voda koji je osmatran u prethodnom periodu. Zahvaljujući režimu tečenja i sposobnostima samoprečišćavanja većine vodotoka Republike Srpske, negativan uticaj organskog zagađenja je izražen na relativno malom broju vodnih tijela, nizvodno od kanalizacionih ispusta.

Značajan broj velikih urbanih centara smješten je pored rijeka sa relativno velikim protocima u odnosu na ukupni teret organskog zagađenja, što rezultira velikim razblaženjima zagađenja u recipijentima, odnosno smanjenjem dužine "LAG" faze BPK krive, zbog brzog unosa kiseonika, kao posljedice hidrauličkog režima tečenja u recipijentu.

Tabela 3 Značajni izvori zagađenja organskim supstancama

IZVORI ZAGAĐENJA	
Tačkasti izvori zagađenja	urbana područja (ispusti javnih kanalizacionih sistema bez postrojenja za prečišćavanje);
	ispusti otpadnih industrijskih voda
	farme za uzgoj životinja (perad, sitna i krupna stoka),
	seoska domaćinstva sa izgrađenom kanalizacionom mrežom
Rasuti/difuzni izvori zagađenja	ribnjaci
	površinsko oticanje i/ili procjeđivanje sa poljoprivrednih površina;
	površinsko oticanje i/ili procjeđivanje iz neadekvatno uskladištenog životinjskog otpada i silaže;
	neuređene lokalne i „divlje“ deponije čvrstog otpada
	oticanje sa javnih i urbanih površina (krovova, ulica, parkirališta, ...);
	otpadne vode iz urbanih i seoskih naselja sa nedovoljno razvijenim kanalizacionim sistemima - septičke jame

Za naredni planski period 2022-2027 se mogu istaći sljedeće aktivnosti:

- kanalizacioni sistem mora da prati razvoj vodovodnih sistema;
- u većim urbanim centrima ostvariti priključenost minimalno 60% stanovništva na kanalizacionu mrežu, čime se stvaraju tehničke i ekonomske predispozicije tretmana prikupljene otpadne vode;
- pri planiranju kanalizacione infrastrukture prioritet imaju separacioni sistemi-posebni sistemi za otpadne i atmosferske vode, kako bi se odmah stvarali neophodni preduslovi za skladno završavanje tih sistema relizacijom postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;
- kanalizacije treba planirati tako da obuhvate praktično cjelokupna naselja, uključivo i prigradska naselja, koja vrlo često čine veliki efluentni pritisak svojim otpadnim vodama;
- organizovati bazu podataka zagađivača industrije (evidencija svih zagađivača, produkcija zagađenja, način prečišćavanja otpadnih voda, tehnologije i tehnološki procesi koji se koriste u proizvodnji, te potrebe za vodom);
- izgradnja postrojenja za predtretman otpadnih voda proizvodnih preduzeća u naseljima, da bi se iste dovele do nivoa kvaliteta da smiju da se upuštaju u kanalizacije naselja i da se preko gradske kanalizacije disponiraju prema PPOV opšteg tipa;
- realizacija namjeniskih PPOV onih privrednih subjekata koji svoj otpadne vode upuštaju zasebnim odvodnicima neposredno u rijeke, te moraju da ih prethodno prečiste do zahtjevnog nivoa, koji odgovara kategoriji/klasi kvaliteta voda recipijenta;
- promjena proizvodnih tehnologija u cilju zaštite voda (zamjena „prljavih“ proizvodnih tehnologija „čistim“ tehnologijama, koje racionalnije koriste sve vidove resursa i zbog toga imaju znatno manje količine otpadnih efluenata);
- posebnu pažnju usmjeriti na prečišćavanje otpadnih voda prehrambene industrije (klaonice, mljekare, prerada voća i povrća) i drvnoprerađivačke industrije;
- sanacija „divljih deponija“ i izgradnja novih sanitarnih deponija za Bileću, Gacko i Nevesinje;
- U Republici Srpskoj još nisu u zakonsku regulativu prenesene mjere u skladu sa Direktivom 91/271/EEZ o komunalnim otpadnim vodama, a što podrazumijeva obavezu izgradnje sistema za prikupljanje, odvođenje i tretman otpadnih voda naselja koja imaju manje od 2000 ekvivalentnih stanovnika. Potrebno je da se identifikuju aglomeracije koje će biti usaglašene sa stvarnim podacima o broju stanovnika, kao i da se razmotri mogućnost da se što veći broj naselja ujedini u problemu rješavanja prečišćavanja komunalnih otpadnih voda,
- Industrijska postrojenja su takođe izvori zagađenja organskim materijama, koje se uvode u površinske vode, bez tretmana u još velikom broju slučajeva. S toga se za industriju, za zemlje koje nisu članice EU, preporučuje primjena najbolje raspoložive tehnologije (BAT).
- Veliki broj privrednih subjekata značajno je smanjio obim proizvodnje ili je ona skroz prekinuta, pa se podaci o godišnjoj proizvodnji i zagađenjima iz industrije moraju redovno ažurirati.

2.2. Zagađenja površinskih voda nutrijentima

Zagađenje nutrijentima (izraženo prvenstveno kroz prekomjerni unos fosfora i azota) jedan je od najčešćih uzroka pogoršanja kvaliteta površinskih voda. Unutar uravnoteženog akvatičnog ekosistema, fitoplankton je najznačajniji izvor hrane za širok spektar vrsta. U prisustvu povećane količine nutrijenata, fitoplankton može rasti izvan kontrole izazivajući štetno cvjetanje algi. Tokom cvjetanja algi, nastaju izuzetno otrovni spojevi koji mogu imati štetne posljedice po ribe, školjke, sisare, ptice, pa čak i ljude. Zagađenje nutrijentima može snažno uticati na pogoršanje kvaliteta podzemnih voda i ugroziti javno vodosnabdjevanje. U Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice domaćinstva i poljoprivreda predstavljaju dominantne izvore zagađenja nutrijentima.

Zagađenja površinskih voda nutrijentima je najčešći uzrok pogoršanja statusa vodnih tijela površinskih voda. Ovo se posebno odnosi na sadržaj fosfora, koji je biokumulativan, odnosno slabo razgradljiv u prirodnim uslovima, pa je uglavnom najčešći parameter kvaliteta koji ne zadovoljava normirane granične vrijednosti. Proces razgradnje amonijakanih i azotnih jedinjenja u prirodnim uslovima zahtijeva velike količine kiseonika, koje bakterije vrše razgradnju uzimaju direktno iz vode, što može dovesti do značajne degradacije kvaliteta vode.

Eutrofikacija predstavlja prirodni proces starenja vodnih tijela tokom koga dolazi do prelaza iz nisko produktivnog stanja (oligotrofnog) u visoko produktivno stanje (eutrofno). Kod ovakvog stanja, većina organske mase koja se produkuje u površinskim slojevima se ne razgrađuje u potpunosti, već se akumulira na dnu, gdje se obavlja razgradnja. Uslijed povećanog (vještačkog) unosa nutrijenata, ovaj proces se znatno ubrzava, remeteći prirodnu ravnotežu između produkcije biomase i mineralizacije, pri čemu produkcija postaje višestruko veća. Usled toga, može da dođe do značajnog smanjenja koncentracija kiseonika pri dnu eutrofnog jezera, a u nepovoljnijim slučajevima i do anaerobnog stanja. Ovo može da ima za posledicu povećanje koncentracija amonijaka, gvožđa, mangana i drugih materija, kao i pojave vodonik sulfida i metana, što negativno utiče na kvalitet, kako sa stanovišta biotopa, tako i u smislu mogućnosti korišćenja vode.

U tom smislu, razvoj eutrofikacionih procesa može da ima nekoliko ključnih efekata na mogućnosti korišćenja akumulacija za rekreaciju i sport:

- razvoj makrofita u litoralnim zonama akumulacija, što negativno utiče na mogućnosti prilaza;
- smanjenje transparentnosti vode usled intenzivnog razvoja algi;
- intenzivan razvoj algi može da dovede do akumuliranja biomase u pojedinim zonama akumulacije sa smanjenom cirkulacijom vode.

Iako eutrofikacija podrazumijeva povećanje produkcije ihtiofaune, dolazi do promjena u zastupljenim vrstama ribe i to u pravcu zamjene plemenitih vrsta sa vrstama koje to nisu.

Unutar uravnoteženog akvatičnog ekosistema, fitoplankton je najznačajniji izvor hrane za širok spektar vrsta. Povećanje sadržaja hranljivih materija može da dovede do nekontrolisanog razvoja fitoplanktona i cvjetanja algi, što ima negativan uticaj na kvalitet površinske vode. U procesu cvjetanja algi, nastaju toksična jedinjenja koja mogu imati štetne posljedice po ribe, školjke, sisare, ptice, pa čak i ljude.

Zagađenje nutrijentima može negativno da utiče na izvorišta podzemnih voda i da ugrozi snabdijevanje vodom za piće. Osnovni izvori zagađenja nutrijentima navedeni su u narednoj tabeli.

Tabela 4 Značajni izvori zagađenja nutrijentima

IZVORI ZAGAĐENJA	
Tačkasti izvori zagađenja	urbana područja (ispusti javnih kanalizacionih sistema bez postrojenja za prečišćavanje);
	farme za uzgoj životinja (perad, sitna i krupna stoka),
	seoska domaćinstva sa izgrađenom kanalizacionom mrežom
	ribnjaci
Rasuti/difuzni izvori zagađenja	površinsko oticanje i/ili procjeđivanje sa poljoprivrednih površina;
	površinsko oticanje i/ili procjeđivanje iz neadekvatno uskladištenog životinjskog otpada i silaže;
	neuređene lokalne i „divlje“ deponije čvrstog otpada
	otpadne vode iz urbanih i seoskih naselja sa nedovoljno razvijenim kanalizacionim sistemima - septičke jame
	atmosferski talozi

(Izvor: Procjena uticaja netretiranih otpadnih voda na vodotoke Republike Srpske, JU „Vode Srpske“ Bijeljina)

Kada se posmatra zagađenje voda nutrijentima mogu se izvući sljedeći zaključci:

- neprečišćene komunalne vode imaju značajan udio u zagađenju voda nutrijentima
- što se tiče pojedinačnih zagađivača, stanovništvo i antropogeno korištenje zemljišta (najčešće poljoprivreda) najviše doprinose ukupnom zagađenju i
- eutrofikacija može da ograniči ili čak u potpunosti onemogući korištenje vode za potrebe ljudi (snabdijevanje vodom za piće, rekreaciju, ribolovstvo, turizam).

Uticaj zagađenja nutrijentima na status voda ogleda se u značajnim promjenama vodenih ekosistema. Prirodni akvatični ekosistem je osjetljiv na količinu prisutnih nutrijenata koji predstavljaju ograničavajući faktor. U slučaju obogaćivanja vode hranljivim materijama, može da dođe do ubrzanog rasta vodenih algi i makrofita, što vodi ka preopterećenju vodnog tijela specifičnim vrstama.

Mnoga jezera i mora trpe zbog posljedica eutrofikacije koja negativno utiče, kako na kvalitet vode, tako i na funkcionisanje ekosistema, a ogleda se u: značajnom rastu algi i, kao posljedica toga, smanjenju koncentracije kiseonika, pojavi toksičnosti, promjenjivosti pH vrijednosti, nakupljanju organskih i toksičnih supstanci, promjeni u sastavu vrsta i broju individua.

Emisija zagađenja od stočarstva procjenjuje se iz podatka o stočnom fondu koje vode nadležna tijela država na slivu i iz podatka o pretpostavljenoj specifičnoj produkciji azota i fosfora po vrstama stoke. Stočarske farme jedan su od važnih dijelova poljoprivredne proizvodnje, a ujedno i jedan od većih „proizvođača“ prirodnog đubirva. Zavisno od položaja farme u slivu, od geološke građe područja na kojem je farma, ali i od veličine farme, različit je potencijalni uticaj na podzemne vode. Taj negativan uticaj sastoji se uglavnom od azotnih i fosfornih jedinjenja, koji nastaje kao nusprodukt stočarske proizvodnje (stajsko đubrivo).

Uređenje vodnog režima na poljoprivrednim površinama je odvođenje suvišnih voda sa poljoprivrednog ili drugog zemljišta putem odgovarajućih vodnih građevina i uređaja kojima se neposredno ili posredno omogućuje brže i pogodnije oticanje površinskih ili podzemnih voda i osiguravaju povoljniji uslovi korištenja zemljišta i obavljanje privrednih i drugih djelatnosti.

Generalni zaključak je da se u Oblasnom rječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u cjelini, većina hranjivih materija na poljoprivrednim površinama dolazi iz mineralnih đubriva, na koja otpada 89%, ukupno primjenenog azota i 94% ukupno primjenjenog fosfora.

Za naredni planski period 2022-2027 se mogu istaći sljedeće aktivnosti:

- smanjenje unosa nutrijenata, od poljoprivrede koje su usko povezane sa poboljšanjem upravljanja zemljištem kroz primjenu BAP – najbolje poljoprivredne prakse,
- podržati formiranje kompletnih sistema za prikupljanje, transport i tretman otpadnih voda aglomeracija. Nedostatak tretmana može da dovede do povećanog tačkastog opterećenja nutrijentima površinskih voda, znatno izraženije od rasutog unosa zagađenja iz individualnih septičkih jama. Potrebno je podržati smanjenje unosa nutrijenata iz industrijskih postorjenja kroz primjenu BAT – najbolje raspoložive tehnologije.

2.3. Zagađenja površinskih voda hazardnim supstancama

Usljed brzog razvoja hemijske industrije u svijetu, na tržištu se svakim danom pojavljuju nove (sintetičke) hemijske supstance čiji je uticaj na životnu sredinu još uvijek nedovoljno istražen. Za određen broj supstanci postoji već dovoljno naučno utvrđenih dokaza da iste mogu uzrokovati privremenu ili trajnu toksičnost vodnih resursa. Neke od tih supstanci su izuzetno postojane, odnosno vrijeme prirodne razgradnje je vrlo sporo, što nerijetko dovodi do njihove akumulacije unutar biljaka i/ili životinja. Pored ugrožavanja akvatičnih ekosistema, hazardne supstance predstavljaju i rizik za ljudsko zdravlje, jer se neke od tih supstanci lako vežu sa organskim jedinjenjima i kao takve mogu da budu unešene u lanac ljudske ishrane.

Hazardne supstance koje se ne smiju ispuštati u površinska i podzemna vodna tijela ni pod kojim okolnostima, kao i one supstance koje se mogu upustiti unutar dozvoljenih granica, jasno su identifikovane Direktivom 2000/60/EC (Okvirnom direktivom o vodama) i ostalim EU direktivama za kvalitet voda (npr. Direktiva 2013/39/EU o izmjeni direktiva 2000/60/EZ i 2008/105/EZ u odnosu na prioritetne supstance u oblast vodne politike).

Generalno se može konstatovati da u Republici Srpskoj ne postoji dovoljno pouzdanih podataka o emisiji i/ili imisiji hazardnih supstanci, jer nema adekvatnog:

- Katastra zagađivača,
- Monitoringa kvaliteta površinskih i podzemnih voda za ovu vrstu zagađenja,
- Podatka o potrošnji pojedinih preparata koji se koriste u poljoprivredi, kao što su pesticidi,
- Podatka o količini industrijske proizvodnje po pojedinim industrijskim postrojenjima kako bi se indirektno procijenio nivo emisije hazardnih supstanci.

Osnovni izvori zagađenja hazardnim supstancama u Republici Srpskoj prikazani su u tabeli koja slijedi.

Tabela 5 Značajni izvori zagađenja hazardnim supstancama

TAČKASTI IZVORI ZAGAĐENJA	RASUTI/DIFUZNI IZVORI ZAGAĐENJA
Gradovi i urbane aglomeracije (ilegalna ispuštanja hazardnih supstanci u javni kanalizacioni sistem)	Autoputevi, putevi i željezničke pruge
Industrijska postrojenja (npr. PAHs, PCBa, teški metali)	Oticanje iz urbanih naselja (sa krovova, ulica, zelenih površina i dr.)
Otpadne vode iz rudnika (npr. teški metali)	Površinsko oticanje i/ili procijeđivanje sa poljoprivrednih površina (ekstenzivno korištenje pesticida);
Gradski saobraćaj (npr. teški metali)	Atmosfersko taloženje.
	Ilegalna odlagališta otpada

Trenutno raspoloživi podaci nisu dovoljni za procjenu ukupne emisije hazardnih supstanci, posebno za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske.

S toga, potrebno je da se urede sljedeće aktivnosti:

- izrada katastra zagađivača,
- monitoring kvaliteta površinskih i podzemnih voda za ovu vrstu zagađenja,
- podaci o potrošnji preparata koji se koriste u poljoprivredi, kao što su pesticidi,
- podaci o količini industrijske proizvodnje po pojedinim industrijskim postrojenjima kako bi se indirektno procijenio nivo emisije hazardnih supstanci.

Za naredni planski period 2022-2027 se mogu istaći sljedeće aktivnosti:

- uspostaviti monitoring hazardnih supstanci u otpadnim vodama,
- rad na smanjenju unosa hazardnih supstanci u vodne ekosisteme, osnovna aktivnost je da se planiraju tretmani komunalnih otpadnih voda sa primjenom BAT tehnologija u industriji.
- S obzirom na rast količina tretiranih otpadnih voda aglomeracija na uređajima za prečišćavanje otpadnih voda gdje dolazi do uvećanih količina mulja, uz donošenje propisa koji se odnose na sadržaj hazardnih supstanci u poljoprivrednom, hortikulturnom ili šumskom zemljištu.

2.4. Hidromorfološke promjene vodnih tijela površinskih voda

Značajne hidromorfološke promjene i njihovi mogući uticaji na status kvaliteta površinskih vodnih tijela predstavljaju jednu od ključnih opravdanosti u pogledu dostizanja ekoloških ciljeva Direktive 2000/60/EC..

Skoro sve infrastrukturne aktivnosti, koje se provode unutar vodnih tijela, imaju potencijal da promjene prirodni status površinskih vodnih tijela i njima pripadajuće akvatične flore i faune. Pregled najznačajnijih hidromorfoloških pritisaka u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske daje se u narednoj tabeli.

Tabela 6 Pregled izvora pritiska usljed hidromorfoloških promjena

GRUPA PRITISAKA	TIP PRITISAKA
Prekid kontinuiteta vodotoka i staništa	Prekidi u kontinuitetu vodotoka i staništa čime se sprječava migracija i mriješćenje riba. Uzročnici: hidroenergetika, navodnjavanje, vodosnabdijevanje i sl.
Hidrološke promjene	Prekomjerno zahvatanje vode koje ugrožava obezbjeđenje ekološki prihvatljivog protoka. Uzročnici: navodnjavanje, hidroenergetika, vodosnabdijevanje i sl.
	Formiranje akumulacija na vodotocima usljed izgradnje vještačkih barijera ili eksploatacija prirodnih materijala iz riječnih korita. Uzročnici: navodnjavanje, hidroenergetika, vodosnabdijevanje, plovdba i sl.
Morfološke izmjene	Promjene koje generalno mijenjaju prirodne morfološke uslove i strukturu površinskih vodnih tijela. Uzročnici: bujične vode i erozioni procesi, objekti za zaštitu od poplava, hidroenergetika, urbanizacija, poljoprivreda i sl.

Najveći broj hidromorfoloških promjena u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske uzrokovan je izgradnjom objekata za:

- hidroenergetsko korištenje vodotoka;
- zaštitu od poplava;
- kanalisiranje vodotoka u urbanim područjima;
- zahvatanje voda za potrebe vodosnabdjevanja.

Prema raspoloživim podacima Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, Komisije za koncesije Republike Srpske koja vodi registar ugovora o koncesijama u skladu sa članom 54. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18) daje se pregled iz katastra izdatih koncesija u oblasti energetike, energenata, rudarstva i geologije, u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske:

Tabela 7 Pregled izdatih koncesija po oblastima u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

PREDMET KONCESIJE	BROJ KONCESIJA	%
IZGRADNJA I KORISCENJE HE	2	5,88
IZGRADNJA HES GORNJA NERETVA	1	2,94
EKSPLOATACIJA TEHNIČKOG GRAĐEVINSKOG KAMENA-KREČNJAK	7	20,59
EKSPLOATACIJA RUDE BOKSITA	1	2,94
EKSPLOATACIJA ŠLJUNKA I PIJESKA	2	5,88
KORIŠĆENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA	10	29,41
IZGRADNJA RIBNJAKA	1	2,94
EKSPLOATACIJA ARHITEKTONSKOG GRAĐEVINSKOG KAMENA - KREČNJAKA	2	5,88
KORIŠĆENJE VODNOG DOBRA U SRHU UZGOJA KONZUMNE PASTRMKE	1	2,94
IZGRADNJA I KORIŠĆENJE PARKA VJETRENJAČA	1	2,94

PREDMET KONCESIJE	BROJ KONCESIJA	%
IZGRADNJA I KORIŠĆENJE VJETROELEKTRANE	1	2,94
EKSPLOATACIJA IZVORSKE VODE	1	2,94
IZGRADNJA I KORIŠĆENJE HIDROENERGETSKOG SISTEMA	1	2,94
KORIŠĆENJE HIDROENERGETSKOG OBEJKA NA RIJECI TREBIŠNJICI	1	2,94
KORIŠĆENJE TERMOELEKTRANE GACKO	1	2,94
UKUPNO:	33	

(Izvor: Komisija za koncesije Republike Srpske, Registar ugovora o koncesijama)

2.5. Promjene kvantiteta podzemnih voda

Resursi podzemnih voda u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske su ključni resursi koji se koriste za javno vodosnabdijevanje. U skladu sa tim postizanje – očuvanje dobrog hemijskog i kvantitativnog statusa podzemnih vodnih tijela je od velikog značaja za stanovništvo i kopnene ekosisteme koji zavise o resursima podzemnih voda.

Najznačajniji kvantitativni pritisci na resurse podzemnih voda u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske su vezani za zahvatanje voda od strane javnih i industrijskih sistema namjenjenih vodosnabdijevanju. U pogledu omjera između ukupne količine vode koja se koristi za vodosnabdijevanje u Republici Srpskoj, na jednoj strani, i raspolaganja podzemnim rezervama na drugoj, trenutni odnos (na nivou prosječne godišnje vrijednosti) iznosi 1:4,5 koji treba smatrati kao sasvim zadovoljavajući.

Međutim, treba naglasiti da se problemi u pogledu zahvatanja voda mogu javiti tokom (kraćih) vremenskih perioda tokom ljeta kada izvorišta imaju manju izdašnost u odnosu na potrebe potrošača.

2.6. Promjene kvaliteta podzemnih voda

Definisanje vodnih tijela podzemnih voda, kao osnovnih cjelina upravljanja vodama u cilju postizanja dobrog kvantitativnog i kvalitativnog statusa voda, u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice posebno je složeno, jer se cijeli sliv nalazi na karstnom području, pa je u određivanje granica vodnih tijela potrebno uvesti i uticaj promjena hidroloških uslova.

U principu, sva „značajana pitanja“ za površinske vode (organsko zagađenje, zagađenje nutrijentima, zagađenje opasnim supstancama i hidromorfološke promjene) mogu se također smatrati „značajnim pitanjima“ vezanim za postizanje „dobrog statusa“ podzemnih voda, ali u različitom stepenu i značaju.

Najznačajniji pritisci na kvalitet podzemnih voda u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske primarno su povezani sa (in)direktnim ispuštanjem netretiranih otpadnih voda:

- iz urbanih naselja,

- sa površina koje se koriste za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju (zemljoradnja i stočarstvo) i
- iz industrijskih postrojenja.

Problem pogoršanja statusa podzemnih voda je najčešće posljedica:

- neadekvatne implementacije postojećeg zakonodavstva u pogledu uspostavljanja zona sanitarne zaštite oko izvorišta koja se koriste za snabdijevanje vodom za piće,
- nedostatka adekvatno izgrađenih kanalizacionih sistema i postrojenja za tretman komunalnih i industrijskih otpadnih voda,
- nedovoljno korištenje najboljih dostupnih tehnologija i praksi vezanih za savremenu poljoprivrednu proizvodnju.

2.7. Uticaj klimatskih promjena

Objavljivanjem petog Izveštaja o procjeni Međuvladinog odbora za klimatske promjene (The Intergovernmental Panel on Climate Change-IPCC), kao tijela Ujedinjenih nacija, naučno je potvrđen ljudski uticaj na klimatski sistem i uticaji na čovjeka i prirodne sisteme usljed nastalih klimatskih promjena. Emisije usljed ljudskih aktivnosti i koncentracije CO₂, ali i drugih gasova staklene bašte u atmosferi, kao uzročnici klimatskih promjena koji se povećavaju godinama, izazvani su uglavnom ekonomskim rastom i porastom broja stanovnika. Kao rezultat, imamo povećanje temperature atmosfere i vode okeana, povećanje srednjih vrijednosti nivoa mora, a led i sniježni pokrivač su se povukli, ne samo u polarnim regionima, već i, na primer, u planinskim lancima kontinentalne Evrope². Ove promjene su praćene blagim promjenama srednje vrijednosti temperature vazduha i padavina. U isto vrijeme, mnogi regioni se suočavaju sa većom neizvesnošću zbog češćih i izraženijih ekstremnih vremenskih pojava, poput ekstremno visokih temperatura i velike količine padavina.

Važni uticaji klimatskih promena, koji su u vezi s upravljanjem rijerčnim slivovima, su promjene u rasporedu padavina i sniježnog pokrivača, kao i povećanje učestalosti poplava/bujičnih poplava i suša. Klimatološki simulacioni modeli pokazuju i povećanje intenziteta i učestalosti sušnih perioda u budućnosti, vrelih dana i toplotnih talasa, kao i lokalno i regionalno povećanje ekstremno obilnih padavina. Očekuje se da će više temperature dovesti do povećanja stopa evapotranspiracije, što će uticati na vegetaciju, rijeke i jezera, a do kraja i na vodni bilans čitavog regiona. Shodno tome, klimatske promjene će imati širok spektar efekata u riječnim slivovima. Dva izuzetno značajna fenomena, koja će se pogoršati zbog klimatskih promena u budućnosti su suša i nedostatak vode. Oba predstavljaju značajne rizike za stabilnost vodenih i kopnenih ekosistema koji zavise od vode i mogu uticati na dostizanje dobrog statusa svih voda. Oba imaju ozbiljne ekonomske posljedice po društvo i većinu ekonomskih sektora, posebno na snabdijevanje vodom za piće, poljoprivredu, energiju i transport. Pored toga, region će se suočiti sa drugim poznatim uticajima klimatskih promjena, npr. porast temperature vode ili porast ekstremnih padavina.

Bosna i Hercegovina je ratifikovala Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija za klimatske promjene (UNFCCC) u septembru 2000. godine. Strategija prilagođavanja na klimatske promjene i niskoemisionog razvoja za Bosnu i Hercegovinu usvojena je 2013. godine. Strategija je zasnovana na četiri specifična ishoda:

- podržavanje razvoja politika zasnovanih na dokazima za rizike, ranjivosti i mogućnosti nastale kao rezultat klimatskih promjena;

² Significant Water Management Issues in the Danube River Basin District, <http://www.icpdr.org>

- stvaranje efektivnih institucionalnih i regulatornih okvira;
- uključivanje pristupa prilagođavanja na klimatske promjene u glavne tokove odlučivanja;
- adekvatno dodjeljivanje sredstava i postizanje ciljeva.

Provođenje Strategije je usporena uglavnom zbog nedovoljno znanja i institucionalnih kapaciteta za preduzimanje mjera za prilagođavanje na klimatske promjene.

Republika Srpska je već počela da poduzima mjere za rješavanje problema vezanih za klimatske promjene preko svojih nadležnih organa i tijela. S tim u vezi, treba napomenuti da je, uz podršku UNDP, u toku Projekat za „Unapređenje procesa Plana prilagođavanja na klimatske promjene (eng. National Adaptation Plan – NAP) za srednjoročno planiranje ulaganja u sektore osjetljive na klimatske promjene u BiH“ koji, između ostalog, pruža podršku nadležnim institucijama Republike Srpske u unapređenju procesa izrade Plana prilagođavanja na klimatske promjene i postizanju ciljeva navedenih u Pariškom sporazumu i Agendi za održivi razvoj do 2030. godine. Resursi Zelenog klimatskog fonda (GCF) se koriste kako bi se omogućila integracija rizika u vezi sa klimatskim promjenama, strategije za suočavanje i mogućnosti, u tekuće procese planiranja razvoja i budžetiranja³.

Ciljevi koji se odnose na prilagođavanje i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u vezi sa sektorom voda su sljedeći:

- širenje svijesti o značaju uticaja klimatskih promjena u sektoru voda,
- prilagođavanje propisa u predmetnoj oblasti i njihova dogradnja,
- poduzimanje mjera i aktivnosti za ublažavanje klimatskih promjena.

Za naredni planski period 2022-2027 se mogu istaći sljedeće aktivnosti:

- izrada studije o klimatskih promjena na oblasnim riječnim slivovima (distriktima) Republike Srpske,
- izrada pravnih propisa koji tretiraju oblast klimatskih promjena u sektoru voda Republike Srpske,
- uspostavljanje odgovarajućeg monitoringa za potrebe praćenja klimatskih promjena,
- sprovođenje istraživanja, izrada studija, izvještaja, elaborata i projekata s ciljem obezbjeđenja dovoljnih količina vode za ljudsku upotrebu i ostale namjene kao odgovor na uticaj klimatskih promjena.

2.8. Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga

Ekonomске analize korištenja voda u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske pokazuju da ta oblast do sada nije dovoljno sagledana. Ekonomске analize u sektoru voda odnose se na više oblasti, vezane su za primjenu određenih vodiča za navedenu oblast i zahtjevaju poseban i stručan pristup.

U pogledu jednog od bitnih segmenata iz te oblasti, može se reći da je sadašnji nivo povrata troškova vodnih usluga, koji ostvaruju komunalna preduzeća, nedovoljan da se obezbijedi njihovo samostalno poslovanje u pogledu:

- rehabilitacije i/ili proširenja postojećih vodovodnih i kanalizacionih sistema uključujući i postrojenja za pripremu vode za javno vodosnabdijevanje i postrojenja za tretman otpadnih voda,

³ https://www.ba.undp.org/content/bosnia_and_herzegovina/bs/home/operations/projects/energija-i-okolis/NAP.html

- smanjenja „neobračunate vode“ i
- zaštite kvantiteta i kvaliteta izvorišta pitke vode.

Takođe, ekonomske analize korištenja voda su pokazale da postojeći nivo povrata troškova koji se obezbjeđuje kroz prikupljanje posebnih vodnih naknada nije dovoljan da nadležne institucije obezbijede adekvatnu:

- zaštitu od poplava, zaštitu kvantiteta/kvaliteta površinskih i podzemnih voda,
- primjenu zakona i implementaciju Direktive 2000/60/EC, prvenstveno zbog neadekvatne organizacije, nedostatka podzakonskih propisa, nedovoljnog finansiranja u sektor voda, nesprovođenje propisanih aktivnosti, nedovoljnog broja stručnih izvršilaca u sektoru na svim nivoima, nedostatka specifičnih stručnih kadrova, kao i nedostatka adekvatnih hardverskih i softverskih alata.

Procjenom postojećih aktivnosti u vezi sa nedovoljnim povratom troškova, za vrijeme izrade ovog dokumenta, može se zaključiti sljedeće:

- ne sprovodi se transparentno informisanje javnosti o načinu određivanja vodnih naknada;
- ne sprovodi se transparentno informisanje javnosti o načinu određivanja vodnih formiranja vodnih tarifa / naknada,
- ne sprovodi se transparentno informisanje javnosti o načinu trošenja prikupljenih sredstava iz svih tarifnih oblasti,
- potrebno je sprovesti anketu – upitnike za opštinska komunalna preduzeća kako bi se dobio podatak o broju ugrađenih vodomjera, načinu plaćanja vodne naknade i stvarne potrošnje količine vode,
- takođe, potrebno je sprovesti anketu – upitnik za komunalna preduzeća o stanju – praćenju usluga koje su vezane za vodosnabdijevanje, odvođenje otpadnih voda i rada uređaja za prečišćavanje otpadnih voda (tamo gdje postoje),
- potrebno je sprovesti anketu o planu nadelžnih vlasti za izradu postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda,
- potrebno je da se izradi Studija povećanja efikasnosti komunalnih preduzeća po Opštinama, kao i studija za rad – obuku komunalnih preduzeća,
- potrebno je da se izrade Studije opravdanosti ukupnjavnja postojećih komunalnih preduzeća, privrede i industrije u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, u okviru koje bi bile date preporuke kako unaprijediti efikasnost i smanjiti gubitke vode i iz koje bi bila prepoznata nova potencijalno značajna pitanja za planski period 2028-2033.

Iako Direktiva 200/60/EC u članu 9. eksplicitno traži od zemalja članica EU da primjene princip povrata troškova za obezbjeđenje vodnih usluga uključujući i troškove zaštite životne sredine i korištenje resursa, prvenstveno uz uvažavanje principa “zagađivač/korsnik plaća”, pokazalo se neophodnim da se ovaj problem posebno apostrofira u slučaju Oblasnog riječnog sliv (distrikta) rijeke Trebišnjice Republike Srpske.

Ovo je od osnovne važnosti da se naglasi kakko bi se predčilo donosiocima odluka u Republici Srpskoj da na nivou Republike Srpske i BiH neće biti moguće ostvariti ciljeve koje je postavila Direktiva 2000/60/EC (čak i tokom perioda implementacije od 24 godine) ukoliko se postojeći model organizovanja i finansiranja sekotra voda na nivou Republike Srpske ne unaprijedi u najkraćem mogućem roku.

3. Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

Tokom izrade Planova upravljanja oblasnim riječnim slivovima (distriktima) Republike Srpske analizirana je i mogućnost da se kao značajna pitanja upravljanja razmotre i sljedeća pitanja:

- Neregulisano odlaganje čvrstog i rudarskog otpada
- Upravljanje potrebama za vodom
- Kvantitativni i kvalitativni aspekti sedimenta
- Invazivne strane vrste flore i faune

Analiza je pokazala da se navedena pitanja ne mogu adekvatno adresirati kroz program mjera, prvenstveno zbog nedostatka i/ili nezadovoljavajućeg kvaliteta ulaznih podataka. Ova konstatacija je provjerena na početku pripreme dokumenta za izradu Nacrta plana upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske i tu se pokazalo da su ulazni podaci nedovoljni da bi se ova pitanja mogla uspješno adresirati kroz program mjera.

Stoga je odlučeno da se gore navedena pitanja uvrste u Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske kao „potencijalno značajna pitanja“ upravljanja vodama i da se kroz program mjera planira provođenje dodatnih istraživanja (npr. provođenje terenskih istraživanja, izrada sepecifičnih istraživačkih studija i/ili prikupljanje dodatnih podataka) kako bi se relevantnost i značaj ovih pitanja mogao bolje ocijeniti naknadno tj. tokom izrade Plana upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske za period 2022-2027.

U nastavku daje se pregled problematike za „potencijalno značajna pitanja“ kao i ključne preporuke o poboljšanju ulaznih podataka koje bi trebalo provesti tokom drugog planskog ciklusa za Republiku Srpsku.

3.1. Neregulisano odlaganje čvrstog i rudarskog otpada

Problem neregulisanog odlaganja otpada je evidentan na cijelom Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske. Broj nelegalnih deponija je izuzetno velik i sukcesivno se povećava iz godine u godinu. Pored nelegalnih deponija otpad se odlaže i na tzv. komunalne deponije na nivou opštine ili regionalnom nivou koje najčešće ne zadovoljavaju uslove sanitarnih deponija, jer ne posjeduju adekvatne sisteme za zaštitu voda, zemljišta i vazduha.

Na većini postojećih tzv. komunalnih deponija (čvrsti) otpad odlaže se bez bilo kakvog selektovanja, bez obzira da li se radi o zdravstveno opasnom ili neopasnom otpadu. Ključni problem se ogleda u činjenici da se neregulisanim odlaganjem komunalnog, medicinskog i rudarskog otpada direktono uzrokuje povećanje organskog zagađenja, zagađenja nutrijentima i zagađenja hazardnim supstancama.

U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno pouzdanih podataka o efektima neregulisanog odlaganja komunalnog, medicinskog i rudarskog otpada na kvalitet površinskih i podzemnih voda jer nema adekvatnog:

- Inventara postojećih deponija, monitoringa kvaliteta procjednih voda sa deponije,
- Podataka o odlaganju rudarskog otpada,
- Podataka o odlaganju opasnog otpada, kako bi se indirektno procjenio nivo emisije opasnih supstanci.

Neophodno je da se u planskom periodu 2022-2027. provedu dodatna istraživanja i analize kako bi se utvrdio red veličine zagađenja površinskih i podzemnih voda koji generišu deponije u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice u Republici Srpskoj.

3.2. Upravljanje potrebama za vodom

Generalno može se konstatovati da se postojeći kapaciteti vodnih resursa u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske zadovoljavaju potrebe postojećih korisnika. Postoje analize da na većem broju profila duž ključnih vodotoka postoji mogućnost dodatnog korištenja.

U pogledu potreba za vodama, korisnici se uobičajeno grupišu u sljedeće kategorije:

- Korisnici koji zahvataju određene količine vode i nakon upotrebe ispuštaju u prirodni recipijent u istoj ili neznatno izmjenjenoj količini ali i sa izmjenjenim karakteristikama kvaliteta.
- Korisnici koji nakon zahvatanja određenih količina vode istu potroše djelimično ili potpuno (npr. navodnjavanje),
- Korisnici koji ne zahvataju vodu nego je koriste na licu mjesta (plovidba, ribolov, rekreacija, proizvodnja električne energije u pribranskim hidroelektranama).

Trenutno, nadležne institucije moraju voditi računa da pomenuti korisnici u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske mogu zadovoljiti svoje potrebe u pogledu dovoljnih količina i neophodnog kvaliteta voda na mjestu zahvatanja.

Istovremeno, ustanove i/li preduzeća koja pružaju usluge vezane za obezbjeđenje potreba za vodom, treba da omoguće korisnicima dovoljne količine vode zadovoljavajućeg kvaliteta uz obezbjeđenje:

- sigurnosti i pouzdanosti u pogonu,
- funkcionisanje sistema u ekonomski prihvatljivim okvirima i standardima uobičajenim za manje razvijene zemlje Evropske unije i
- ispunjavanje uslova zaštite životne sredine.

Da bi se ovo i realizovalo potrebno je da se tokom sljedećeg planskog ciklusa izradi studija bilansa potreba za vodom i raspoloživih vodnih resursa unutar Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice Republike Srpske.

Voda za vodosnabdijevanje

Jedan od značajnih pritisaka na vode, kako površinske tako i na podzemne predstavlja njeno zahvatanje koje kvalifikativno mijenja njen status. Zahvaćena voda se koristi za snabdijevanje stanovništva pitkom vodom, za potrebe poljoprivrede za navodnjavanje i stočarstvo, te za potrebe industrijske proizvodnje.

Voda za vodosnabdijevanje stanovništva

U Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u skladu sa preporukama iz Direktive locirani su vodozahvati koji zahvataju količine vode koje su veće od 10m³/dan ili snabdijevaju više od 50 stanovnika. To su vodozahvati koji snabdijevaju pitkom vodom stanovništvo opštinskih centara i seoskih područja, koja imaju izgrađene zasebne sisteme za vodosnabdijevanje. Bitno je navesti, da je Istočna Hercegovina jako oskudna pitkom vodom pogotovo u ljetnim mjesecima, kao i vodovodnim sistemima koji bi osigurali sigurno snabdijevanje vodom stanovništva. Nakon izgradnje vodovoda stvorili bi se povoljni uslovi života stanovništva, pogotovo u ruralnim područjima i smanjila njihova migracija ka urbanim centrima.

U nastavku daje se tabelarni prikaz Gradova i Opština u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske na kojima se vrši zahvat podzemne vode, za vodosnabdijevanje.

Tabela 8 Pregled zahvata podzemnih voda po Gradovima i Opštinama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

GRAD - OPŠTINA	NAZIV IZVORA	TIP ZAHVATA	ZONE SANITARNE ZAŠTITE
BERKOVIĆI	Vrelo Bregave	Površinske vode	NE
	Trebesin	Zbijena izdan	NE
BILEĆA	Oko	Podzemna izdan	NE
	Vrijeka	Podzemna izdan	-
GACKO	Gračanica	Površinske vode	-
	Dobra voda	Površinske vode	-
	Lipnik	Površinske vode	-
KALINOVIK	Više vrela	Površinske vode	-
	Ulog	Površinske vode	-
	Borija	Površinske vode	-
LJUBINJE	Močila	Površinske vode	-
NEVESINJE	Alagovac	Podzemna izdan	NE
	Močila	Površinske vode	-
TREBINJE	Oko	Podzemna izdan	DA
	Lastva	Površinske vode	NE
	Česma	Površinske vode	-
	Jazina	Površinske vode	-

GRAD - OPŠTINA	NAZIV IZVORA	TIP ZAHVATA	ZONE SANITARNE ZAŠTITE
	Župa	Površinske vode	-
	Arandjelovo	Površinske vode	-
	Komlenac	Površinske vode	-

(Izvor: Izmjene i dopune Prostornog Plana Republike Srpske do 2025.godine, „Služeni Glasnik Republike Srpske“ br.15/15)

Iz svega navedenog o potrebama za vodom za javno vodosnabdijevanje može se istaći da se na teritoriji Republike Srpske u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice nalazi dovoljno podzemne vode za nesmetano vodosnabdijevanje stanovništva, ali da se istovremeno moraju preduzeti sve neophodne mjere da bi se ona zaštitila zonama sanitarne zaštite kao i racionalno iskoristila.

Voda za vodosnabdijevanje industrije

Privredni kapaciteti u Republici Srpskoj su prije rata koristili značajne količine vode za tehnološke potrebe. Ti podaci se mogu tretirati kao gornja granice buduće potrošnje vode u industriji i rudarstvu. Dakle, mnoge zastarjele tehnologije potrebno je zamijeniti savremenim tehnologijama koje se zasnivaju na recirkulaciji vode u samom procesu proizvodnje.

U Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, Rudnik i Termoelektrana Gacko koja se nalazi u Gatačkom polju u energetsom bazenu u jugoistočnom dijelu Republike Srpske snabdijevanje vodom se vrši sa izgrađene nasute brana i akumulacije Vrbe čija je zapremina 14.000.000m³. Za dotok vode od Klinja do RTE Gacko izgrađen je cjevovod dužine 6km.

Voda za navodnjavanje

Navodnjavanje poljoprivrednih površina se vrši uglavnom podzemnim vodama i bunarima. Navodnjavanje se vrši diskontinualno, odnosno u turnusima, tako da je procjenu uticaja na životnu sredinu veoma teško ocijeniti. U nastavku dajemo prikaz površina u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske koje se koriste za navodnjavanje.

Tabela 9 Površine u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske koje se koriste za navodnjavanje

GRAD TREBINJE	GRAD TREBINJE	GRAD TREBINJE	GRAD TREBINJE
Površina 963 ha	Površina 1750 ha	Površina 1070 ha	Površina 860 ha
Trebinjsko polje, zahvat rijeka Trebišnjica	Popovo polje, zahvat rijeka Trebišnjica	PS „Zasad polje“ i PS „Petrovo polje“, lokacija Trebinje	U toku su radovi za područja: Zubci, Mrkonjići, Mosko, Gominjani i Kameni do - Petrovo polje
	Vinova loza i povrće	Vinova loza i povrće	Vinova loza i povrće

(Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS, Jedinica za implementaciju i koordinaciju poljoprivrednih projekata)

Tabela 10 Površine u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske koje se koriste za navodnjavanje

OPŠTINA NEVESINJE	OPŠTINA LJUBINJE
Površina 1110 ha	Površina 250 ha
Zlatac – Sopilja, zahvat iz akumulacije Alagovac	932 korisnika
Povrtlarska proizvodnja i vinova loza	Višnja, trešnja i povrće

(Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS, Jedinica za implementaciju i koordinaciju poljoprivrednih projekata)

Iz svega navedenog o potrebnim količinama vode za javno vodosnabdijevanje privrede i industrije, kao i poljoprivrede – navodnjavanja, može se istaći cilj rada po ovom pitanju, koji teba da: „**uravnoteži odnose potrebe za vodom sa kapacitetima postojećih vodnih resursa po osnovama uslova koji proističu iz primjene ekonomske cijene vode**“.

3.3. Kvalitativni i kvantitativni aspekti sedimenta

Produkcija i prostorni raspored riječnog nanosa je posljedica dejstva niza faktora od kojih su najznačajniji padavine i oticanje sa određenih površina, konfiguracija terena, geološki i pedološki odnosi, vegetacijski pokrivač, način korištenja zemljišta i gustina stanovanja.

Svi navedeni faktori direktno ili indirektno utiču na erozione procese i način oticanja površinskih voda sa određenog prostora. Sam pronos nanosa je dinamički proces koji zavisi od hidrološko – hidrauličkih sezonskih pojava na slivu i u vodotoku pri čemu se riječni materijal pomjera, prenosi sa uzvodnih do nizvodnih dionica, odnosno odlaže u koritu vodotoka mijenjajući hidromorfološke karakteristike vodotoka.

Izgradnjom akumulacija stvaraju se preduslovi za intenzivnije odlaganje vučenog i suspendovanog nanosa pri čemu dolazi do zasipanja akumulacija, smanjenja njenog volumena i vijeka njenog korištenja. Do odlaganja riječnog nanosa dolazi i nakon izlivanja vodotoka iz svog korita, pri čemu se u slučaju pojave poplava, kao jedan od dodatnih problema pojavljuje i mulj, kao nestandardna vrsta zagađenja koja se javlja kao posljedica izlivanja voda iz korita. Kvalitet riječnog nanosa, odnosno prisustvo nutrijenata, teških metala, pesticida i drugih organskih zagađujućih supstanci može značajno da utiče na nedostizanje dobrog ekološkog i hemijskog stanja vodnih tijela.

Upravljanje riječnim sedimentom na području Republike Srpske je uređeno odgovarajućim podzakonskim propisom, Pravilnikom o održavanju riječnih korita i vodnog zemljišta („Služben Glasnik Republike Srpske“ br.18/20) čiji je cilj da se:

- spriječi erozija riječnog toka, omogućavanje lakšeg prenosa nanosa ili njegovo predisponiranje,
- sprečavanje neželjenog taloženja nanosa na pojedinim dionicama riječnog toka,
- zaštita od poplavnih voda i njihovo sigurno odvođenje u recipijent,
- sprečavanje stvaranja smanjenja ili povećanja prćicajnih profila rijeka od optimalno potrebnih,
- stvaranje uspora, uklanjanje ili smanjenje mogućnosti od meandriranja rijeka, nekontrolisnaog mijenjanja toka rijeka,
- nanošenja većih šteta po obale i okolni prostor, erozijom i poplavom.

Da bi se navedeni propis mogao realizovati u predviđenom obimu i planski, potrebna su dodatna ulaganja i njegova potpunija priprema. To podrazumijeva i izradu odgovarajućih elaborata i projekata koji su propisani.

Da bi se Pravilnik o načinu održavanja riječnih korita i vodnog zemljišta („Službeni Glasnik Republike Srpske“ br.18/20) adekvatno implementirao u Republici Srpskoj neophodno je da se izradi i akcioni plan njegove primjene.

3.4. Invazivne strane vrste flore i faune

Pod invazivnim vrstama podrazumijevaju se one vrste stranih (alohtonih) biljaka, životinja i gljiva koje potiču iz drugih geografskih područja, a čije naseljavanje ili širenje ugrožava lokalnu bioraznolikost, zdravlje ljudi ili razvoj privrede. U tom pogledu je najvažnije njihovo rano otkrivanje, identifikacija njihove rasprostranjenosti i pravaca širenja, obavještenje i učešće javnosti, planiranje i implementacija mjera kontrolisanja njihovog širenja, kao i eventualno njihovog potpunog uklanjanja.

Prema međunarodnim standardima poimanja invazivnih vrsta i ranije urađenim studijskim sagledavanjima karakteristika autohtone flore i faune Republike Srpske, može se konstatovati da je u Republici Srpskoj i BiH prisutno na destine invazivnih vrsta. Nažalost, ne postoje studije koje su se fokusirale na sagledavanje invazivnih vrsta vezanih za vodne resurse.

Neophodno je da se tokom narednog planskog ciklusa uradi studija o invazivnim vrstama Republike Srpske, vezanim za vodne resurse u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske.

4. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

Prilikom donošenja bilo kojeg strateškog plana, prvi korak uvijek treba da bude posvećen jasnom utvrđivanju ciljeva upravljanja koji se žele postići u određenom vremenskom periodu.

Bez jasne definicije ciljeva upravljanja, nemoguće je definisati najefikasnije programe mjera koji će se koristiti u rješavanju „značajnih pitanja“.

Ciljevi upravljanja vodnim resursima u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske su definisani u skladu sa Zakonom o vodama Republike Srpske. Pri definisanju ciljeva korišten je i Plan upravljanja vodama Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice Republike Srpske (2018-2021).

4.1. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu zagađenja površinskih voda organskim supstancama

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske definisao je cilj „**nema ispuštanja u prirodne recipijente neprečišćenih otpadnih voda sa sadržajem organskih supstanci većim od dozvoljenog, izuzev za naselja koja imaju manje od 2.000 stanovnika i koje nemaju razvijen kanalizacioni sistem.**“

IZVOR	MJERA
PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE (2018-2021)	Smanjenje emisije neprečišćenih otpadnih voda u vode unutar riječnog bazena Trebišnjice
	Konstrukcija ili nadogradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za naselja koja imaju više od 2000 stanovnika
	Mjere za sprečavanje ili kontrolu unosa zagađenja od urbanih područja, transporta i infrastrukture

4.2. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu zagađenja površinskih voda nutrijentima

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske trebalo bi kao cilj da definiše „**smanjenje emisije nutrijenata iz tačkastih i rasutih izvora zagađenja u slivu rijeke Trebišnjice kako bi se izbjegle bilo koje neželjene posljedice eutrofikacije voda u slivu rijeke Trebišnjice.**“

IZVOR	MJERA
PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	Smanjenje emisije nutrijenata iz tačkastih i rasutih izvora zagađenja u slivu rijeke Trebišnjice kako bi se izbjegle bilo koje neželjene posljedice eutrofikacije voda u slivu rijeke Trebišnjice
	Smanjenje zagađenja nutrijentima od poljoprivrede
	Smanjenje zagađenja pesticidima od poljoprivrede

4.3. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu zagađenja površinskih voda hazardnih supstancama

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske kao cilj trebalo bi da definiše „**smanjenje emisije hazardnih supstanci iz tačkastih i rasutih izvora zagađenja u slivu rijeke Trebišnjice kako bi se izbjegli rizici za ljudsko zdravlje, akvatičnih i drugih ekosistema zavisnim o vodnim resursima.**“

IZVOR	MJERA
PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	Smanjenje rizika za ljudsko zdravlje i akvatične sisteme od voda u slivu rijeke Trebišnjice
	Mjere za smanjenje, ispuštanja i curenja prioriternih hazardnih supstanci ili za smanjenje emisije, ispuštanja i curenja prioriternih supstanci
	Nadogradnja i poboljšanje postrojenja za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda (uključujući i farme)
	Sanacija divljih i lokalnih neuređenih deponija

4.4. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu hidromorfoloških promjena vodnog tijela površinskih voda.

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske trebalo bi da definiše nekoliko ciljeva i to:

- „Plavna područja – močvare su ponovo povezani i obnovljeni u cijelom slivu rijeke Trebišnjice. Integralna funkcija ovih riječnih sistema osigurava razvoj samoodržive akvatične populacije, zaštite od poplava i smanjenje zagađenja u cijelom slivu.“
- „uravnoteženo upravljanje prethodnim, tekućim i budućim strukturnim promjenama životne sredine, tako da akvatični ekosistemi funkcionišu na holistički način kako bi se obezbijedio samoodrživi razvoj svim autohtonim vrstama,“
- „Hidrološkim promjenama se upravlja tako da se ne utiče na prirodni razvoj i distribuciju akvatičnih ekosistema.“
- Implementacija budućih infrastrukturnih projekata će se vršiti na transparentan način koristeći najbolje prakse za zaštitu životne sredine i najbolje raspoložive tehnike u cijelom slivu rijeke Trebišnjice – uticaji na ili pogoršanje dobrog statusa i negativni prekogranični efekti su u potpunosti spriječeni, ublaženi ili kompezovani.

IZVOR	MJERA
PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	Nema rizika za ljudsko zdravlje i akvatične sisteme od voda u slivu rijeke Trebišnjice
	Sanacija kontaminiranih lokaliteta (istorijsko nasljeđe, uključujući sedimente, podzemne vode, tlo i sl.)
	Poboljšanje uzdužnog kontinuiteta vodotoka (uspostavljanje riblje staze, rušenje starih brana i sl.)
	Poboljšanje ostalih hidromorfoloških uslova vodnih tijela pored uzdužnog kontinuiteta vodotoka (obnova prirodnog riječnog toka, poboljšanje uslova u priobalnim područjima, uklanjanje

IZVOR	MJERA
	nasipa, ponovno povezivanje rijeka sa poplavnim područjima, poboljšanje hidromorfološkog stanja tranzicijskih voda i sl.)
	Poboljšanje režima protoka i/ili uspostavljanje ekološki prihvatljivog protoka
	Mjere za smanjenje stvaranja sedimenata od erozije i površinskog oticanja
	Mjere za sprečavanje ili kontrolu štetnih uticaja od strane invazivnih vrsta i bolesti
	Mjere za sprečavanje ili kontrolu negativnih uticaja od rekreacije, uključujući i sportski ribolov
	Mjere za sprečavanje ili kontrolu negativnih uticaja od komercijalnog ribolova i drugih eksploatacija - uklanjanje životinja i biljaka
	Mjere za sprečavanje ili kontrolu unosa zagađenja od šumarstva

4.5. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu promjene kvaliteta podzemnih voda

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske kao cilj trebalo bi da definiše sljedeće „**Emisije zagađujućih supstanci ne uzrokuju bilo kakvo pogoršanje kvaliteta podzemnih voda u oblasnom slivu rijeke Trebišnjice. Gdje su podzemne vode već zagađene, cilj će biti restauracija do dobrog kvaliteta.**“

IZVOR	MJERA
PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	Emisije zagađujućih supstanci ne uzrokuju bilo kakvo pogoršanje kvaliteta podzemnih voda u slivu rijeke Trebišnjice, takođe uzimajući u obzir potencijalne uticaje klimatskih promjena u budućnosti. Tamo gdje su podzemne vode već zagađene, cilj će biti restauracija do dobrog kvaliteta
	Tehničke mjere poboljšanja efikasnog korištenja voda za navodnjavanje, industriju, energetiku i domaćinstva
	Mjere zaštite voda za piće (uspostavljanje zona sanitarne zaštite, zaštitnih zona, tampon zona i sl.)

4.6. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu promjene kvantiteta podzemnih voda

Plan upravljanja Oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske kao cilj trebalo bi da definiše „**Zahvatanje podzemnih voda je dobro izbalansirano tj. ne ugrožava ni na koji način resursa - kapacitet podzemnih voda i to naročito u svijetlu potencijalnih klimatskih promjena.**“

IZVOR	MJERA
PLAN UPRAVLJANJA OBLASNIM RIJEČNIM SLIVOM (DISTRIKTOM) RIJEKE TREBIŠNJICE REPUBLIKE SRPSKE	Korištenje voda je adekvatno izbalansirano i ne prelazi raspoložive resurse podzemnih voda u slivu rijeke Trebišnjice, uzevši u obzir moguće uticaje klimatskih promjena.
	Adaptacija na klimatske promjene

4.7. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu vodoprivrednih i energetskih ciljeva

Vodoprivredni i energetski ciljevi su ciljevi koji su vezani uz probleme regulacije vodnog režima i zaštite od voda i, posebno, uz održivo korištenje voda.

Vodoprivredni ciljevi su usmjereni na rješavanje uočenih problema:

- posljedica djelovanja prirodnih hidroloških i hidrogeoloških karakteristika na režim voda u Popovom, Nevesinjskom i Dabarskom polju,
- prirodni režim voda u uticajnim zonama djelovanja režima voda iz Popovog polja, Nevesinjskog i Dabarskog polja) i
- padavine.

Energetski ciljevi usmjereni su na rješavanje i iznalaženje načina kako da se na efikasan i efektan način iskoristiti vodni resurs u cilju proizvodnje optimalne količine „čiste“ hidroenergije.

Zaključak brojnih provedenih istraživanja i na osnovu urađenih studija i projekata, je: „**istovremeno ostvarenje i vodoprivrednog i energetskog cilja moguće je samo kroz realizaciju složene ciljne strukture.**“

Navedeno potvrđuju radovi npr. na regulaciji korita rijeke Trebišnjice i izvedenim hidromeliracionim radovima u Popovom polju, kojima su promjenjeni i socijalni uslovi na području izvedenog sistema i dr. Na ovaj način hidroenergetika i vodoprivreda kao proizvodni sistemi nastavljaju biti „lokomotiva razvoja“ koja pokreće čitav taj integralni i razvojni projekat uređenja, korištenja i zaštite sliva rijeke Trebišnjice na način da se on na skladan način uklapa u socijalno, ekološko i svakodnevno drugo okruženje.

4.8. Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu nedovoljnog povrata troškova vodnih usluga

Nadležne institucije Republike Srpske će u okviru aktivnosti pripreme Plana, pripremiti i jasno definisati akcioni plan za poboljšanje trenutnog nivoa povrata troškova od vodnih usluga na način da pruži:

- samoodrživ rad i razvoj subjekata koji integralno upravljaju vodama u Republici Srpskoj i
- punu implementaciju Direktive 200/60/EC u planskom periodu.

4.9 Ciljevi upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske u pogledu kulturoloških ciljeva

Potrebno je da se razmotre i sagledaju kulturološki ciljevi i njeno grananje u pravcima koji podrazumijevaju stvaranje uslova za trajnu zaštitu nepokretnih kulturnih dobara (tamo gdje oni postoje, kao što su stare vodenice, kola za navodnjavanje, crkve, manastiri i sl.).

5. Plan učešća javnosti

5.1. Ključni ciljevi Plana učešća javnosti

Za pripremljen dokument – Privremeni pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, potrebno je izvršiti proces konsultovanja javnosti po ovom pitanju, a sve u skladu sa Zakonom o vodama i Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanja vodama.

Nadležni organ potrebno je da srpovede sljedeće:

1. Održati sastanke sa ključnim ulagačima sa kojima će se raspravljati o:
 - Ciljevima i načinu postizanja ciljeva,
 - Preduslovima za njihovu punu implementaciju,
 - Dostupnost i relevantnost postojećih podataka o temi koja se razmatra i
 - Planu komunikacije.
2. Rezmotriti širinu saznanja i gledišta o:
 - Opisu površinskih i podzemnih vodnih tijela,
 - Definisanju glavnih pitanja i problema učesnika i
 - Organizovati radionice, diskusije, obilaske predmetnih područja, koja su tema raspravljanja, posebno za svaki konkretan slučaj.
3. Predočiti analize i strukture vodnih tijela, kao i prijedlog moguće odluke o karakteristikama voda,
4. Dostaviti informacije o realizaciji ovog člana svim relevantnim i ključnim ulagačima:

5.2. Pravni okvir Republike Srpske

Pravni okvir unutar kojeg se definiše način učešća javnosti i pristup informacijama vezanim za „pregled značajnih pitanja“ uključuje veći broj dokumenata, a najznačajniji među njima su:

- Zakon o vodama („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 50/06, 92/09, 121/12 i 74/17);
- Uredba o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 35/07);
- Strategija integralnog upravljanja vodama Republike Srpske 2015-2024 („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 17/16) i
- Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni Glasnik Republike Srpske broj“ 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18).

5.3. Ključni učesnici – zainteresovane strane

Za pripremljen dokument – Privremeni pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za Oblasni sliv (distrikt) rijeke Save u Republici Srpskoj, potrebno je u sam proces izrade, implementaciju u ažuriranje ovog dokumenta izvršiti uključivanje javnosti, učesnika i svih zainteresovanih strana u Republici Srpskoj i to:

- Državnu upravu Republike Srpske (Vladu Republike Srpske)
- Jedinice lokalne samouprave, Gradove i Opštine,
- Privredu – industriju,
- Udruženje i klubove – nevladin sektor,
- Ostale relevantne pravne subjekte Republike Srpske i
- Građane.

5.4. Spisak Ključnih učesnika, nadležnih institucija Republike Srpske

Nadležne institucije u Republici Srpskoj su:

1. Vlada Republike Srpske

Adresa: Trg Republike Srpske br.1, 78000 Banja Luka
**Kabinet predsjednika Vlade i
Generalni sekretarijat Vlade.**

2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Trg Republike Srpske br.1, 78000 Banja Luka
**Resor poljoprivrede,
Resor vodoprivrede,
Resor šumarstva i
Jedinica za koordinaciju poljoprivrednih projekata.**

3. Javna ustanova „Vode Srpske“ Bijeljina

Adresa: Miloša Obilića br.51, 76300 Bijeljina
**Sektor za upravljanje vodama oblasnim riječnim slivom Trebišnjice,
Trebinje**

4. Javno preduzeće „Šume RS“ a.d. Sokolac - direkcija

Adresa: Romanijska 1/3, Sokolac
Javno preduzeće „Šume RS“ a.d. Sokolac - uprava
Adresa: Trg Republike Srpske br.1, 78000 Banja Luka

5.5. Plan za sprovođenje konsultacija

Plan za sprovođenje konsultacija javnosti, definisan je Zakonom o vodama, Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama, Strategijom integralnog upravljanja vodama Republike Srpske 2015-2024, Direktivom 2000/60/EC (Okvirnom direktivom o vodama) i Vodičem br.8 – Učešće javnosti vezano za Okvirnu direktivu o vodama.

U skladu sa navedenim, potrebno je da se sprovedu i preduzmu slijedeće aktivnosti:

1. Objava na web- stranici (www.voders.org) Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, a kako bi svi zainteresovani mogli da istu preuzmu tj. ostvare direktan uvid u dokument (od 6.1.2021 godine).
2. Objava na web-stranici (www.voders.org) obrazca „on–line“ za prijavu i učešće na prezentaciji „Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske“, putem „zoom aplikacije“ (od 6. 1.2021 godine do 12.1.2021.godine do 14.00h).
3. Objava na web-stranici (www.voders.org) Obavještenja za javnost o prezentovanju Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasni riječni sliv (distrikt) Rijeke Trebišnjice u Republici Srpskoj i uputstvo za prijavu učešća na prezentaciji putem „zoom aplikacije“ (od 6.1.2021 godine do 13.1.2021.godine).
4. Objava na web-stranici (www.voders.org) kontakte (telefone i adrese elektornske pošte) koje sve zainteresovane strane mogu da koriste za dostavljanje komentara (od 5. 1.2021 godine do 13.1.2021.godine).
Adrese za dostavljanje komentara su:
milka.mijatovic@institutig.com 051/348-360
Kralja Petra I Karađorđevića br 92-98, 78000 Banja Luka
5. Utvrditi listu ključnih učesnika – zainteresovanih strana koje treba direktno kontaktirati tj. direktno pozvati da se uključe u proces konsultacija:
 - Sve jedinice lokalne samouprave, Gradove i Opštine na području Oblasnog riječnog sliva rijeke Trebišnjice Republike Srpske,
 - Privredu – industriju na području Oblasnog riječnog sliva rijeke Trebišnjice Republike Srpske,
 - Udruženje i klubove – nevladin sektor na području Oblasnog riječnog sliva rijeke Trebišnjice Republike Srpske,
 - Ostale relevantne pravne subjekte Republike Srpske i
 - Građane.
6. Prezentacija Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama u oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, putem zoom aplikacije u slijedećim Gradovima Republike Srpske i terminima:
 - Grad Trebinje, dana 13.1.2021. godine u 14.00h.

7. Objava oglasa u dnevnim novinama (dana 11. i 12.1.2021.godine) koje se publikuju na teritoriji Republike Srpske, sa pozivom široj javnosti i svim zainteresovanim da se uključe u proces izrade Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, gdje se može steći uvid u dokument i na koji način se svi mogu uključiti sa svojim komentarima i kako iste da dostave.
8. Voditi evidenciju o dostavljenim komentarima i iste adekvatno obraditi,
9. Sačiniti izvještaj nakon provedenih javnih konsultaija javnosti, te finalnog izvještaja o postupku konsultovanja javnosti sa pregledom usvojenih, odnosno odbijenih primjedbi sa obrazloženjem.
10. Konačan Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, sa finalnim izvještajem o postupku konsultovanja javnosti sa pregledom usvojenih, odnosno odbijenih primjedbi sa obrazloženjem.

6. Zaključak za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske

Prioritet u razvoju sektora voda treba da bude izgradnja sistema za sakupljanje i prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, kao osnovni preduslov za obezbjeđenje razvoja naselja, zaštite izvorišta vode za piće, zaštitu kvaliteta voda vodotoka, kao i sprečavanje uslova za razvoj bolesti čiji je uzročnik voda.

Ključni principi za planiranje zbrinjavanja otpadnih voda naselja trebaju biti:

- razvoj kanalizacije i sistema za prečišćavanje otpadnih voda naselja treba uskladiti sa razvojem sistema za vodosnabdijevanje,
- kod kanalizacionih sistema za koje se planirna fazna realizacija, magistralni kolektori se moraju realizovati sa konačnim dimenzijama, kako kasnije ne bi predstavljali "usko grlo" budućeg cjelovitog sistema koji prethodi izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda,
- Pri planiranju kanalizacione infrastrukture prioritet treba da budu sepracioni sistemi – posebni sistemi za otpadne i atmosferske vode, a kako bi se odmah stvorili neophodni preduslovi za istovremeno završavanje tih sistema realizacijom postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda,
- Otpadne vode proizvodnih preduzeća koje se nalaze u gradu, u kanalizacione sisteme naselja se uvode samo pod uslovima koji su predviđeni Pravilnikom koji reguliše ispuštanje i kvalitet otpadnih voda a koje se mogu upustiti u javnu kanalizaciju.
- U naseljima je potrebno realizovati postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa zahtijevanim procentom smanjenja BPK₅ od 70-90%, odnosno azota i fosfora za 70-80%, u slučaju da su vodna tijela – prijemnici mali i da navedena efikasnost nije dovoljna za njihovo održavanje u statusu najmanje „dobrog“ kvaliteta, mogu se primijeniti i strožiji kriterijumi.

7. Literatura

Pri izradi „Privremnog pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske korištena je sljedeća literatura:

1. Plan pravljanja oblasnim riječnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske 2018-2021, JU „Vode Srpske“ Bijeljina („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 14/18);
2. Zakon o vodama Republike Srpske („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 50/06, 92/09, 121/12 i 74/17);
3. Uredba o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 35/07);
4. Strategija integralnog upravljanja vodama Republike Srpske 2015-2024 („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 17/16);
5. Okvorna direktiva o vodama, direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2000/60/EC uspostavljanje okvira za djelovanje Zajednice u oblasti politike voda i Ekonomskom politikom Vlade Republike Srpske
6. Plan Upravljanja oblasnim slivom (distriktom) rijeke Trebišnjice Republike Srpske, Značajna pitanja upravljanja
7. Odluka o utvrđivanju granica oblasnih riječnih slivova (distrikta) i slivova na teritoriji Republike Srpske („Službeni Glasnik Republike Srpske“ br.98/06).
8. Vićanović, J. Procjena uticaja netretiranih otpadnih voda na vodotoke Republike Srpske, JU „Vode Srpske“
9. Komisija za koncesije Republike Srpske, Registar ugovora o koncesijama (dopis broj: 05.07/310-562-1/20, od 02.11.2020.godine)
10. Izmjene i dopune Prostornog Plana Republike Srpske do 2025.godine, Urbanistički zavod, „Službeni Glasnik Republike Srpske“ br.15/15
11. Dopis Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS, Jedinica za implementaciju i koordinaciju poljoprivrednih projekata

8. Prilozi

8.1. Prilog 1. Stručna rasprava-konsultovanje javnosti

Prema Planu za sporovđenje konsultacija, a sve u skladu sa Zakonom o vodama, Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama, Strategijom integralnog upravljanja vodama Republike Srpske 2015-2024, tzv. Okvirnom direktivom o vodama (direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2000/60/EC uspostavljanje okvira za djelovanje Zajednice u oblasti politike voda) i Vodičem br.8 – Učešće javnosti vezano za Okvirnu direktivu o vodama, sprovedene su i preduzete sljedeće aktivnosti:

1. dana 05.01.2021. objavljen je na zvaničnoj web stranici JU „Vode Srpske“ (www.voders.org) „Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Save Republike Srpske“ i „Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama u Oblasnom riječnom slivu (distriktu) rijeke Trebišnjice Republike Srpske“, gdje su svi zainteresovani mogli preuzeti dokumente, tj. ostvariti uvid u iste;

2. takođe, na web stranici JU „Vode Srpske“ (www.voders.org), postavljene su i adrese za zoom sastanke („zoom meeting“),

3. prijave za učešće i dostavljanje komentara slali su se i na mail: milka.mijatovic@institutig.com ;

4. na web stranici stranici JU „Vode Srpske“ (www.voders.org) objavljen je tekst za UČEŠĆE JAVNOSTI - ZNAČAJNA PITANJA. U skladu sa Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama (Službeni glasnik Republike Srpske br. 35/07) pozivaju se, prema obavještenju: - predstavnici regionalne vlasti koji su formirani u skladu sa propisima, predstavnici lokalne vlasti koji su formirani u skladu sa propisima, korisnici i zagađivači vode na slivu, potencijalni ulagači i nevladin sektor, da sagledaju predložena ZNAČAJNA PITANJA u upravljanju vodama za ažuriranje Plana upravljanja vodama Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Save , i Oblasnog riječnog sliva (distrikta) rijeke Trebišnjice, te dostave svoje primjedbe i sugestije ili učestvuju na stručnoj javnoj raspravi koja će se održati prema planu;

5. Dopisi - pozivi za stručnu javnu raspravu su poslani na sljedeće adrese:

- Vlada Republike Srpske, Kabinet predsjednika Vlade
- Vlada Republike Srpske, Generalni sekretariat Vlade
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Resor poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Jedinica za koordinaciju poljoprivrednih projekata
- Javno preduzeće „Šume Srpske“ a.d Sokolac-direkcija
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Sektor za održavanje objekata odbrane od poplava, Bijeljina
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Sektor za upravljanje vodama oblasnim riječnim slivom Save, Bijeljina,
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Područna kancelarija za podsliv rijeke Trebišnjice, Trebinje,
- Javno preduzeće „Šume Srpske sd- Sokolac-uprava, Banja Luka
- Opština Berkovići
- Opština Bileća
- Opština Gacko
- Opština Istočni Mostar

- Opština Kalinovik
- Opština Ljubinje
- Opština Nevesinje
- Grad Trebinje

6. U dnevnim novinama „Glas Srpske“ i Nezavisne novine“ (11. i 12. 01. 2021. godine) koje se publikuju na teritoriji Republike Srpske objavljeno je „Obavještenje za javnost – stručna javna rasprava-Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasne riječne slivove (distrikte) rijeke Save i rijeke Trebišnjice u Republici Srpskoj“ sa pozivom široj javnosti i svim zainteresovnim licima (poziv predstavnicima regionalne vlasti, korisnicima i zagađivačima vode na slivu, potencijalnim ulagačima i nevladinom sektoru) da dostave svoje primjedbe i sugestije ili da se prijave na učešće na stručnoj javnoj raspravi.

U skladu sa Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 35/07) dana 13.01.2021. godine održane su stručne rasprave-konsultovanje javnosti na dva dokumenta:

- Privremeni pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske“;
- „Privremeni pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske“ putem zoom aplikacije.

Stručna rasprava-konsultacija održana je putem zoom aplikacije za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice:

- 14:00 – Grad Trebinje

Prezentaciji dokumenta „Privremeni pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske“ koja je održana 13.01. 2021. u 14:00 h prisustvovali su:

Milka Mijatović, Institut za građevinarstvo „Ig“ Banja Luka,
Siniša Cukut, Institut za građevinarstvo „Ig“ Banja Luka,
Dragana Kuzmanović, Institut za građevinarstvo „Ig“ Banja Luka,
Ranka Pušić, Institut za građevinarstvo „Ig“ Banja Luka,
Jelena Vićanović, JU „Vode Srpske“, Bijeljina
Milan Babić, RITE Gacko
Sanja Čuković, Hidroelektrane na Trebišnjici, Trebinje

Prezentaciju dokumenta „Privremeni pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske“ dana **13.01. 2021. godine u 14:00 h** održala je predstavnica Nosioca izrade Milka Mijatović, master građevine.

Primjedbe, sugestije i mišljenja koja su prijavljeni učesnici Stručne javne rasprave dostavili naknadno putem emaila na adresu milka.mijatovic@institutig.com su slijedeće:

Na navedni dokument poslije prezentacije bile su sljedeće primjedbe i to:

PRIMJEDBA BR.1 *Sanja Čuković*
Hidroelektrane na Trebišnjici, Trebinje

Primjedbom se traži i ukazuje:

1. U grupu pritisaka uvesti i kvantitativne pritiske s obzirom da imamo tunele Fantnicu i Dabar koji služe za transfer voda koje treba dodati u grupu kvantitativnih pritisaka i u tebele;
2. Zašto ste u tabeli br.5 kod tačkastih izvora zagađenja (s obzirom da su tačkasti izvori zagađenja izvori zagađenja gdje imamo određeno mjesto gdje je ispušt u površinsku vodu koju je lako otkriti) ubačene urbane zelene površine i odlagališta otpada. Trebalo bi ih prebaciti u rasute izvore zagađenja, tu je i gradski saobraćaj i oticanje sa poljoprivrednih površina, a to su difuzni izvori zagađenja;
3. U ciljevima gdje ste stavili tačku za invazivne vrste, trebalo bi da se ubace i endemske vrste i da se na njih stavi značaj. Predlaže da abude - Cilj zaštite endemskih, ugroženih i zaštićenih vrsta.

Predstavnici Nosioca izrade Siniša Cukut i Milka Mijatović, slažu se sa svim komentarima. Istakli su da je došlo do greške i isto će se iskorigovati. Dokumentacija dopunjena u skladu sa primjedbama.

PRIMJEDBA BR.2 *Tanja Šarenac,*
Sektor za upravljanje vodama ORS Trebišnjice,

Predlaže da se ponovi za učesnike Stručne rasprave, za HET i RTE Gacko da je potrebno da potvrde današnje učešće i zahvalila im se na učešću.

Predstavnik Nosioca izrade Milka Mijatović ponovila za sve prisutne da potvrde svoje današnje učešće na raspravi na e-mail milka.mijatovic@institutig.com kao i da sve svoje komentare, prijedloge i sugestije svi mogu dodatno dostaviti do 15.01.2021. do 12.0h na istu email adresu.

PRIMJEDBA BR.3 *Milan Babić, RTE Gacko*

Bio je prisutan tokom prezentacije, ali zbog loše veze nije bilo moguće da se uključi u raspravu. Predstavnik i Nosioca izrade Milka Mijatović pozdravila i zahvalila na učešću i zamolila gđina Babića, da svoje primjedbe i komentare dostavi na email milka.mijatovic@institutig.com do 15.01.2021. do 12.0h

PRIMJEDBA BR.4 *Slavko Stupar,*
Javno preduzeće „Šume Srpske“

Primjedbom se ukazuje:

1. pažnju je potrebno potrebno posvetiti izgradnji minihidrocentrala unutar šumskih kompleksa u smislu negativnih pojava koje su usko povezane sa njihovim radom.

Stav Nosioca izrade: izgradnju MHE ovaj dokument, Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasni riječni (sliv) distrikt rijeke Trebišnjice Republike Srpske, nije obrađivao, ali svakako u narednim koracima, i pri izradi Plana upravljanja svakako treba da se obrati pažnja na iste, odnosno da se usaglase stavovi vodoprivrede, energetike i šumarstva, kao i zaštite životne sredine.

8.2. Prilog 2. Stručna rasprava-konsultovanje javnosti - originalni dopisi, oglasi, mail-ovi

Pored dokaza kojima se potvrđuje pozivanje subjekata na javnu raspravu, koji su ovdje u ovom poglavlju priloženi, a njima su pozvani:

- Vlada Republike Srpske, Kabinet predsjednika Vlade
- Vlada Republike Srpske, Generalni sekretariat Vlade
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Resor poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Jedinica za koordinaciju poljoprivrednih projekata
- Javno preduzeće „Šume Srpske a.d.- Sokolac-uprava, Banja Luka
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Sektor za održavanje objekata odbrane od poplava, Bijeljina
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Sektor za upravljanje vodama oblasnim riječnim slivom Trebišnjice, Trebinje,
- Gradska uprava grada Trebinje, “opština”,
- Opština Berković,
- Opština Bileća,
- Opština Gacko,
- Opština Istočni Mostar,
- Opština Kalinovik,
- Opština Ljubinje i
- Opština Nevesinje

Ukupan broj stranica u okviru Priloga 2. je 19.

Takođe su pozivani i ostali subjekti, prema spisku koji slijedi, ali njihove dopise nismo prikazali zbog nepotrebne preobimnosti materijala. Ti subjekti su:

- Javna ustanova „Vode Srpske“, Područna kancelarija za podsliv rijeke Vrbas-Banjaluka
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Područna kancelarija za podsliv rijeke Une-Prijedor
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Područna kancelarija za podsliv rijeke Vrbas-Banjaluka, Sektor za navodnjavanje i IT
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Područna kancelarija za podsliv rijeke Drine-Zvornik,
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Kancelarija za poplavno područje Save, Gradiška
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Kancelarija za poplavno područje Ivanbjsko polje, Brod
- Javna ustanova „Vode Srpske“, Kancelarija za poplavno područje Semberije i Posavine, Bijeljina
- Javno preduzeće „Šume Srpske“ a.d Sokolac-direkcija
- Ostale opštine

Posebno ističemo da su u prilogu dati i javni oglasi u dnevnim novinama „ Glas Srpske“ i Nezavisne novine“ za dane 11. i 12. januar 2021. godine, koje se publikuju na teritoriji Republike Srpske u kojima je objavljeno „Obavještenje za javnost – stručna javna rasprava Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama za oblasne riječne slivove (distrikte) rijeke Save i rijeke Trebišnjice Republike Srpske“ sa pozivom široj javnosti i svim zainteresovnim licima

(poziv predstavnicima regionalne vlasti, korisnicima i zagađivačima vode na slivu, potencijalnim ulagačima i nevladinom sektoru) da dostave svoje primjedbe i sugestije ili da se prijave na učešće na stručnoj javnoj raspravi.

Takođe su dati i dokazi o korespondenciji u vezi javne rasprave, putem mejlova i slično.

U prilogu je dat i sadržaj Web stranice Javne ustanove "Vode Srpske" Bijeljina, iz koje je vidljivo kada su materijali za Značajna pitanja bila raspoloživa javnosti i kada se oglasilo moguće učešće u javnoj raspravi koja je potom održana.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; fax: 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izp@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025/21
Datum: 05.01.2021. godine

Vlada Republike Srpske
Adresa: Trg Republike Srpske br.1
78000 Banja Luka
Kabinet predsjednika Vlade

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:
- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:
•13.01.2021. godine u 9:00h i
•13.01.2021. godine u 11:30h.
- za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:
•13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu vod.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

[Signature]
Doc dr Nebojša Knežević

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Vučeno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; fax: 533-380 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-2/21
Datum: 05.01.2021. godine

Vlada Republike Srpske
Adresa: Trg Republike Srpske br.1
78000 Banja Luka
Generalni sekretarijat Vlade

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:
- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

- 13.01.2021. godine u 9:00h i
- 13.01.2021. godine u 11:30h.
- za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:
•13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

Na dan održavanja prezentacija primiće link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu vodors.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

[Signature]
Doc dr. Nebojša Knežević

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/1-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38

Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51348-360; fax: 00387(0)51348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-3/21

Datum: 05.01.2021. godine

**Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i
vodoprivrede**
Resor poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Jedinica za koordinaciju poljoprivrednih projekata
Adresa: Trg Republike Srpske br. 1,
78000 Banja Luka

**PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH
PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRİKTE)
RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ**

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:

- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

•13.01.2021. godine u 9:00h i

•13.01.2021. godine u 11:30h.

- za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:

•13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

Na dan održavanja prezentacija primiće link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu vodvers.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

[Signature]
Doc dr Nebojša Knežević

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/1-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Ziro račun: 555-007-00004438-38

Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51348-360; fax: 00387(0)51348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@biic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-4/21

Datum: 05.01.2021. godine

Javno preduzeće „Šume RS“ a.d.

Sokolac - direkcija

Adresa: Romanijska 1/3,
Sokolac

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:

- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

- 13.01.2021. godine u 9:00h i

- 13.01.2021. godine u 11:30h.

- za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:

- 13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

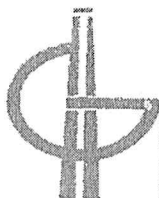
Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu vod.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

doc dr Nebojša Knežević

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38

Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/346-360; lab. 533-360 fax: 00387(0)51/346-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-8/21

Datum: 05.01.2021. godine

**Javna ustanova „Vode Srpske“
Bijeljina
Sektor za održavanje objekata odbrane
od poplava
Miloša Obilića br 51. Bijeljina**

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:

- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

•13.01.2021. godine u 9:00h i

•13.01.2021. godine u 11:30h.

- za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:

•13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu voders.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

[Signature]
Doc dr Nebojša Knežević/

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004436-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; fax: 533-380; 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-14/21
Datum: 05.01.2021. godine

Javno preduzeće „Šume RS“ a.d.
Sokolac – uprava

Adresa: Trg Republike Srpske br.1
78000 Banja Luka

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:
- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

- 13.01.2021. godine u 9:00h i
- 13.01.2021. godine u 11:30h.

- za Oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:
• 13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

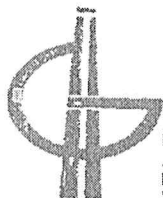
Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu voders.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

/Dok. dr. Nebojša Knežević/

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/1-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Krajnja Petra i Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-360 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-65/21

Datum: 05.01.2021. godine

Opština Berkovići

Ul. Poginulih boraca otadžbinskog rata bb
88 363 Berkovići

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:
- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

• 13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

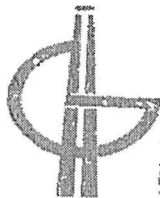
Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu voders.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

Doc dr Nebojša Knežević

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00367(0)51/348-360; lab. 533-360 fax: 00367(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com | izg@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-66/21
Datum: 05.01.2021. godine

Opština Bileća
Kralja aleksandra 28
89 230 Bileća

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:
- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:
•13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu voders.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

Direktor

/Doc dr Nebojša Knežević/

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/1-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38

Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51348-360; fax: 00387(0)51348-372 e-mail: info@institutig.com i ig@blic.net

Broj: IG-BL-IN-DO-025-67/21

Datum: 05.01.2021. godine

Opština Gacko
Solunskih dobrovoljaca 2
89 240 Gacko

PREDMET: POZIV ZA STRUČNU JAVNU RASPRAVU – PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNJICE U REPUBLICI SRPSKOJ

Poštovani,

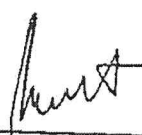

u skladu sa Uredbom o načinu učešću javnosti u upravljanju vodama (Sl.gl.RS. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pregleda značajnih pitanja upravljanja vodama:
- za oblasni riječni sliv (distrikt) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:

•13.01.2021. godine u 14:00h.

U skladu sa navdenom Uredbom pozivamo vas dostavite svoje primjedbe i sugestije i da se prijavite za učešće na stručnoj javnoj raspravi na e-mail: milka.mijatovic@institutig.com

Na dan održavanja prezentacija primićete link putem kojeg će te moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na web sajtu voders.org

Primjedbe, prijedloge, sugestije i mišljenja na izložene dokumente dostaviti na e-mail milka.mijatovic@institutig.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

/Doc dr Nebojša Knežević/

Milka Mijatovic

From: Tanja Sarenac <tsarenac@voders.org>
Sent: Wednesday, January 13, 2021 9:58 AM
To: milka.mijatovic@institutig.com
Subject: prijava

Poštovana Milka,

Mi smo dio Voda Srpske, pa nisam sigurna da li su potrebne posebne prijave. Iz Sektora u Trebinju prate Vas: Branko Čolić (pomoćnik direktora za Sektor za upravljanje vodama ORS Trebišnjice) , Tanja Šarenac, Andrijana Štaka i Verica Vukalović.

Isti tim ostaje na prezentaciji za naš sliv u 14 h.

Lijep pozdrav,

Tanja

20.000

građana Srbije za svega tri sata od početka registracije skazalo je želju za vakcinacijom protiv kovida-19, rekao je direktor Kancelarije za IT Mihaljo Jovanović.

KRB - U noći između ne-
i ponedjeljka na A1 kod
Jastrebarsko u smjeru Za-
došlo je do slijetanja i
taja autobusa "Autopre-
Požege, javila je policija.
kretanje je došlo kad je auto-
zaže sretu požestih oznaka,
je upravljač 36-godišnjak vo-
eto s puta i prevario se na
ovrješeno je osam osoba,
ih jedna teže. Povrijeđenima
noć pružena u KBC-u Za-
KBC-u "Sestre mlasovnice",
koj bolnici u Karlovcu.
Arive", pod koju spada
prevoz" Požege, povratili
su povrijeđena dva vo-
šest putnika. U auto-
je bilo ukupno 13
ca.

žalost, u ponedjeljak
nuara 2021. malo iza
na A1, kod izlaza
ibarsko u
u Za-

HRVATSKA
Povrijeđeno
osam osoba
u prevrtanju
autobusa

SLOVENIJA Smijena sudije zbog posta o Janši

LJUBLJANA - Ušika
Kakošar Zil-
panč, škov-
nački sudija,
smijenjen je
sa funkcije se-
fice Odjeljenja
za zadržavanje po-
skove u Ljubljanskim
mjesnom općinskim sudu
zbog posta o premijeru Jan-
za Janši, koji je objavio na
Facebooku.

Prema preslenu slovenačkog
"Dnevnik", on je u zatvore-
noj grupi na Facebooku napr-
sala, između ostalog da se
nada da će vijeće Janza
Janše brzo biti zaboravljeno.
Nakon se da će period Janši-
zma uspomena, do tada vo-
dne načina o sebi", napisala je
Kakosar Zupancčeva, prenosi
STA.
Takođe, ona je Janšu nazvala
"velikom diktatorom" i dodala
da je virus korona u Sloveniji
"iznjedilo frustrirane likove kr-
minalne prošlosti".
Protiv nje je podnesen i dist-
riplinski postupak, a list piše da
se ona pred sudskim savjetom
pravda da je post, privatne
prijode i da je njen prijatelj sa
Facebooka zloupotrijebio nje-
no poverenje (Agencije)

OBAVJEŠTENJE ZA JAVNOST – STRUČNA JAVNA RASPRAVA PREGLED ZNAČAJNIH PITANJA UPRAVLJAČA VODAMA ZA OBLASNE RIJEČNE SLIVOVE (DISTRRIKTE) RIJEKE SAVE I RIJEKE TREBIŠNICE U REPUBLICI SRPSKOJ

U skladu sa Uredbom o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama (Sl. gl. R. S. broj 35/07) održaće se stručna javna rasprava Pretežna značajnih pitanja upravljanja vodama:

- za oblasni riječni sliv (distribut) rijeke Save Republike Srpske putem ZOOM platforme u sledećim terminima:
- 13.01.2021. godine u 9:00h (Grad Banja Luka, Grad Doboj)
- 13.01.2021. godine u 11:30h (Grad Bihać, Grad Istočno Sarajevo)
- za Oblasni riječni sliv (distribut) rijeke Trebišnjice Republike Srpske putem ZOOM platforme:
- 13.01.2021. godine u 14:00h (Grad Trebinje)

U skladu sa navedenom Uredbom pozivaju se predstavnici regionalne vlasti, koji su formirani u skladu sa propisima, predstavnici lokalne vlasti koji su formirani u skladu sa propisima, korisnici i zainteresovani vođe na slivu, potencijalni ulagači i nevladini sektor da dostave svoje primjedbe i sugestije u skladu sa sledećim podacima: ime i prezime, ustanova, grad, e-mail).

Na dan održavanja prezentacije svi prijavljeni učesnici primaju link putem kojeg će moći pristupiti ZOOM platformi i aktivno učestvovati na prezentaciji i raspravi.
Dokumentacija će biti dostupna na sajtu vodeta.org
Primjedbe, predloge, sugestije i mišljenja na navedene dokumente fizička i pravna lica mogu dostaviti na e-mail milica.mijajovic@insitituc.com do 14.01.2021. godine do 12:00h.

OSNOVNI SUD U BANJALUCI
Broj: 71 0 P 329/17 20 P
Banja Luka, 15.12.2020. godine

Osnovni sud u Banja Luci, sudija Maja Krajnović, rješavajući u pravnoj stvari tužiteljice Svyetlane Stanković Gvero iz Banja Luke, zastupane pro-
rputomolnku Mili Antonić, advokata iz Banja Luke, protiv protužene „Reifalisen bank“ d.d. BiH, filijala Banja Luka, ulica Vase Pelagića broj 2 i drugotuznog Milovana Gvero iz Banja Luke – Kuljani, ulica VIII Kuljanska broj 23, radi oglašavanja izvršenja nedor-
uštenim s prijedlogom mjere obezbjeđenja, na os-
novu člana 348. stav 3. Zakona o ratnitnom postupku RS, objavljuje sledeći

OGLAS

Dana 22.07.2020. godine, tužiteljica je podnijela tužbu protiv tuženih, kojom traži da se izvršenje, određeno gješćenjem o izvršenju broj 71 0 I 261764 17 I od 13.07.2017. godine na 1/2 nepokretnosti označene kao k.č.625/7, upisane u listi nepokretnosti broj 680 k.o. Kuljani, proglašni nedopuštenim, uz pri-
jedlog za donošenje sudske mjere obezbjeđenja.

Obavješćavaju se tuženi da se dostava pismena sma-
ta obavljenom protekom toka od 15 dana, od dana
objavlivanja ovog pismena u dnevnom novinu RS i
na oglasnoj tabli suda, da priloge dostavljene uz
tužbu mogu podići u zgradi suda, da su dužni najkas-
nije u roku od 30 dana dostaviti sudu pismeni
odgovor na tužbu, a na osnovu člana 70. stav 1. Za-
kona o ratnitnom postupku („Službeni glasnik Re-
publike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07,
49/09 i 61/13-u daljem tekstu ZPP). U odgovoru na
tužbu, tuženi će istaći moguće procesne prigovore i
izjasniti se da li priznaju ili osporavaju postavljenu
tužbeni zahjev (član 71 stav 1. ZPP-a). Tuženi mogu
i odgovoriti na tužbu, a najkasnije na pripremlenom
rodištu roditelji protutužbu (član 74. stav 1. ZPP-a).

Ukoliko tuženi, kojima je uređeno dostavljanje tužbi u
kojoj je tužilac predložio donošenje presude zbog
protupstanja, ne dostave pismeni odgovor na tužbu u
zakonskom roku, sud će donijeti presudu kojom se
usvaja tužbeni zahjev (presuda zbog protupstanja),
osim ako je tužbeni zahjev očigledno neosnovan
(član 182 stav 1 ZPP-a).

S u d i j a
Maja Krajnović

основу члана 48. Пословника Скупштине општине Лакташи ("Службени гласник општине Лакташи", број: 8 и 9/19) и Закључка Комисије за избор и именовање, број: 01-013-62/20 од 30. децембра 2020. године, инсиста за избор и именовање, објављује

ЈАВНИ КОНКУРС

за предлагање кандидата за избор два члана Комисије за младе Скупштине општине Лакташи

Јавни конкурс за предлагање кандидата за избор два члана Комисије за младе Скупштине општине Лакташи.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу. Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

Једна од функција Комисије за младе Скупштине општине Лакташи је истраживање интереса и потреба грађана општине Лакташи, а такође и израда и реализација пројеката и реализација активности на пројекатном нивоу.

ОБАВЕШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ – СТРУЧНА ЈАВНА РАСПРАВА ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ ПИТАЊА УПРАВЉАЊА ВОДАМА ЗА ОБЛАСНЕ РИЈЕЧНЕ СЛИВОВЕ (ДИСТРИКТЕ) РИЈЕКЕ САВЕИ РИЈЕКЕ ТРЕБИЊИЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

У складу са Уредбом о начину учешћа јавности у управљању водама (Сл.гл.РС, број 35/07) одржава се стручна јавна расправа. Преглед значајних питања управљања водама:

- за обласни ријечни слив (дистрикт) ријеке Саве Републике Српске путем 200М платформе у следећим терминима:
- 13.01.2021. године у 9:00h (Град Бања Лука, Град Добој)
- 13.01.2021. године у 11:30h (Град Бијељина, Град Источно Сарајево)
- за Обласни ријечни слив (дистрикт) ријеке Требињкиње Републике Српске путем 200М платформе:
- 13.01.2021. године у 14:00h (Град Требиње).

У складу са наведеном Уредбом позивају се представници регионалне власти, који су формиран у складу са прописима, представници државне власти, који су формирану складу са прописима, корисници зајављивачи воде, наплату потенцијалних улазних и излазних сектора да доставе своје примједбе и сугестије или да се пријаве за учешће на стручној јавној расправи на е-маил mlk@mlk.gov.rs (обавезно доставити податке: име и презиме, установа, град, е-маил). Документација ће бити доступна на сајту vodoops.org. Примједбе, приједлоге, сугестије и мишљења на изложене документе физичка и правна лица могу доставити на е-маил mlk@mlk.gov.rs до 14.01.2021. године до 12:00h.

Босна и Херцеговина
Министарство одбране

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo odbrane/obrane

Број: 10-33-2-2766-12/20
Сарајево, 06.01.2021. године

На основу члана 15. тачка а) Закона о одбрани БиХ ("Службени гласник БиХ, број: 88/05"), члана 141. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ, број: 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 и 39/18") и члана 16. Правилника о школовању кадета и војних стипендиста број: 10-02-3-1550-41/18 од 26.04.2019. године, министар одбране БиХ, упућује

ПОЗИВ

Свим заинтересованим кандидатима/кандидаткињама, који испуњавају услове, да се пријаве на јавни конкурс за школовање кадета на Краљевској војној академији Sandhurst, Велика Британија, за школску 2021/2022. годину. Јавни конкурс ће бити објављен на службеној интернет страници Министарства одбране Босне и Херцеговине www.mod.gov.ba дана 11.01.2021. године.

МИНИСТАР
Др Сафет Подић

Датум: 16.01.2021.

ИЗВЈЕШТАЈ
о постављеним објавама на порталу ЈУ „Воде Српске“

Понедељак 11. јануар 2021.

**УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ - ЈАВНА
РАСПРАВА ЗА ЗНАЧАЈНА ПИТАЊА
УПРАВЉАЊА ВОДАМА - АДРЕСЕ ЗА
ЗУМ САСТАНКЕ (Zoom meeting) 13.
ЈАНУАРА 2021. ГОДИНЕ - ОВДЈЕ**

У десној колони портала постављена је маркица са текстом „УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ - ЈАВНА РАСПРАВА ЗА ЗНАЧАЈНА ПИТАЊА УПРАВЉАЊА ВОДАМА - АДРЕСЕ ЗА ЗУМ САСТАНКЕ (Zoom meeting) 13. ЈАНУАРА 2021. ГОДИНЕ – ОВДЈЕ“.

Линк је водио до документа:

<http://www.voders.org/wp-content/uploads/2021/01/Adrese-za-ZUM-sastanke.pdf>

Вријеме објаве документа:

Детаљи прилога

Име датотеке: Adrese-za-ZUM-sastanke.pdf
Врста датотеке: application/pdf
Отпремљено: 11. јануара 2021. ←
Величина датотеке: 103 KB

URL	http://www.voders.org/
Наслов	Adrese za ZUM sastank
Напис	
Опис	

Отпремљено од стране

8.3. Prilog 3. Karte